

ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน
สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน
สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE SUITABILITY OF VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT
POLICIES TO CREATE JOBS. BUILD A CAREER IN THE THREE
SOUTHERN BORDER PROVINCES

BY

MISS PATCHARIN SRISAWAT

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์

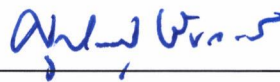
เรื่อง

ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

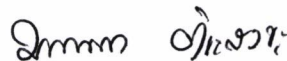
เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

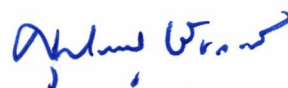
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลย์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ตีระสังข์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ติระสังขะ
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ(2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนที่ผ่านการฝึกอบรมและเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพที่สถานศึกษาได้คัดเลือกกว่าเป็นโครงการที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวนรวมทั้งสิ้น 13 สถานศึกษา (ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 13 คน หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ จำนวน 13 คน หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน จำนวน 13 คน และผู้เรียนที่ผ่านการฝึกอบรมและเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพที่สถานศึกษาได้คัดเลือกกว่าเป็นโครงการที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 1 คน จากสถานศึกษาละ 1 โครงการ รวม 13 คน) จากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 สถานศึกษา (วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัย วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี และวิทยาลัยการอาชีพสายบุรี) จังหวัดยะลา จำนวน 5 สถานศึกษา (วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยการอาชีพรามัน และวิทยาลัยการ

อาชีพเบตง) และจังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 สถานศึกษา (วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และวิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย) เป็นต้น

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า (1) ด้านการดำเนินกิจกรรม สถานศึกษาทั้ง 13 แห่งมีการดำเนินการโดยมีขั้นตอนได้แก่ การกำหนดความต้องการของอาชีพการจัดทำโครงการเสนอสถานศึกษา การดำเนินการฝึกอบรม การสรุปผลการดำเนินการ การติดตามประเมินผลและรายงานให้ต้นสังกัดในแต่ละปีงบประมาณ เป็นต้น (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดวิทยากรที่เชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้กับผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกัน ต้องเป็นอาชีพที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าอบรมให้มากที่สุด สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้ เป็นต้น (3) ด้านการนำไปใช้ ต้องสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษาร่วมกัน เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการติดตามประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น และ (4) ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่พบว่า ต้องมีการประสานงานกับผู้นำชุมชน การปฏิบัติงานมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัยจากความปลอดภัยของพื้นที่ การมีอาชีพและทีมงานจะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ได้ เป็นต้น

2. ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า (1) สถานศึกษาได้มีการดำเนินโครงการและคัดเลือกโครงการที่เป็นเลิศที่เน้นไปกับเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบทุกสถานศึกษา (2) ความเหมาะสมของโครงการต่อยุทธศาสตร์ สามารถทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ส่วนการมีรายได้ของผู้ร่วมโครงการ ขึ้นอยู่กับโอกาสของทุน และงบประมาณในการสนับสนุน สามารถเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุกหลักสูตร และนโยบายมีความเหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น (3) ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นกลุ่มเป้าหมายที่ฝึกอาชีพได้ประสบความสำเร็จ หาโอกาสให้กับผู้ร่วมโครงการมีช่องทางและทุนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ ควรมีการสนับสนุนในเชิงบูรณาการจากภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เน้นการติดตามประเมินผลการนำไปประกอบอาชีพได้จริง เป็นต้น และ (4) โครงการของการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่จัดในพื้นที่เป็นหลักสูตรระยะสั้น จัดเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นอาชีพที่ต่อเนื่องจากอาชีพในท้องถิ่น มีระยะเวลาการฝึกอบรม ตั้งแต่ 2 วัน ไปจนถึง 15-20 วัน เป็นต้น เหตุผลที่เลือกตรงกับความต้องการของชุมชน นำไปใช้กับชีวิตจริง และเพิ่มความรู้ความสามารถ/นำไปประกอบอาชีพได้ทั้งตนเองและสมาชิก เป็นต้น ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริงในชีวิตประจำวัน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย เป็นต้น ความพร้อมของสถานศึกษาในด้านความรู้ความสามารถของวิทยากร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก วัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับ

ปานกลางถึงดีมาก ขั้นตอนการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจและปฏิบัติได้อยู่ในระดับดี ความสามารถที่ได้รับ ภายหลังการฝึกอบรมช่วยให้นำไปเป็นอาชีพได้ อยู่ในระดับปานกลางถึงดี อาชีพที่ได้ทำ ทำให้มีรายได้ เพิ่มขึ้นในลักษณะมีรายได้เพิ่มมากกว่าเดือนละ 1,000-2,000 บาท และนำไปใช้ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันได้ ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ ความรู้ ทุน และเทคโนโลยี การตลาด บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ตัวแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ตัวแบบสถาบัน ตัวแบบ กระบวนการ ตัวแบบกลุ่ม ตัวแบบผู้นำ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบส่วนเพิ่ม ตัวแบบทฤษฎีเกม และตัวแบบระบบ หากจะนำมาใช้ในพื้นที่ควรเป็นตัวแทนในแบบผสมผสาน โดยมีข้อมูลจากพื้นที่เป็น ตัวกำหนด แต่ในขณะเดียวกันสถานศึกษาเมื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติก็ต้องนำไปกำหนดเป็นนโยบายใน ระดับสถานศึกษาซึ่งจะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าในระดับบน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในตัวแบบในการกำหนดนโยบายเช่นกัน เพราะการนำไปสู่การปฏิบัติในบางเรื่องนั้น นโยบายระดับบนจะยังไม่ชัดเจนเท่ากับนโยบายระดับสถานศึกษาซึ่งเป็นระดับสุดท้ายก่อนจะนำไปสู่ การปฏิบัติที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในเชิงนโยบายจากระดับบนได้ต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการอาชีวศึกษา, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Independent Study Title	THE SUITABILITY OF VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT POLICIES TO CREATE JOBS. BUILD A CAREER IN THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES
Author	Miss Patcharin Srisawat
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst. Prof. Vannapar Tirasangka, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

Education “The suitability of vocational education management policies to create jobs. Build a career in the three southern border provinces.” The objectives of the research are (1) to study the state and problems of vocational education management in the three southern border provinces of the colleges under the Office of the Vocational Education Commission, and (2) to study the appropriateness of the policy. Vocational education for job creation Build a career in the three southern border provinces. Use qualitative research methods. In-depth interviews were conducted with key informants, including administrators, teachers, and educational personnel. And those who have trained and represented a career group that the school has selected as a program of excellence. There are 13 colleges and universities, 13 of them are 13 heads of planning and budgets, 13 of them are heads of departments / supervisors / teachers responsible for teaching and learning to 13 students and community members. And those who have been trained and represented in the career field that the institution selected as a program that has

performed exceptionally well. Making of one person from each of the first 13 people) from the three southern border provinces, including Pattani, 6 Academy (Pattani Technical College. Pattani Technical College, Karnchanapisek College, Pattani Vocational College, Pattani Vocational College Pattani Agricultural and Fisheries Technology College And Sai Buri Vocational College), Yala Province, 5 schools (Yala Technical College Yala Vocational College Yala Polytechnic College Raman Vocational College And Betong Vocational College) and Narathiwat (2 schools) (Narathiwat Polytechnic College). And the College of Occupation, Sungai Kok).

Research result

1. The state and problems of vocational education in the three southernmost provinces of the college in Under the Office of the Vocational Education Commission, it was found that (1) All 13 schools have been implemented with the following steps: Determining the needs of the profession, preparing the project, proposing the institution. Training Summary of results Monitoring, evaluating and reporting to the agency for each fiscal year, etc. (2) Learning management. Specialists should be provided with professional training to provide students with a variety of background knowledge. Must be a profession that is appropriate and beneficial to the participants as much as possible. Can be used in daily life. And occupation, etc. (3) application To build mutual understanding at the school level. Focus on learning from practice. Continuing assessment of learners, etc., and (4) management in the area. Coordinate with community leaders. Operations are subject to restrictions on safety from unrest. Having a career and employment will reduce conflicts in the area.

2. The appropriateness of vocational education management policies. To create a career in the three southern border provinces found that (1) the school had a program of selection and excellence programs that focused on the youth in both the informal and non-formal systems. Can make the project participants know. Can be employed. The income for the participants. Depending on the opportunity of the scholarship. And budget support it can increase the number of students at the vocational certificate level and vocational certificate. Most of the participants are satisfied with the course. And the policy is appropriate for the area, etc. (3) the

appropriateness of the policy was put into the project. It should be constantly evolving. And focus on the target audience who successfully trained the profession. Find opportunities for partners, channels and scholarships to study and pursue careers. There should be integrated support from relevant public and private sectors. Focusing on the evaluation of the career path, etc., and (4) the project of excellent practice in the area as a short-term course. Organized as a professional group A career that continues from a local career. There are training periods from 2 days to 15-20 days. Meets the needs of the community Apply to real life. And to increase the knowledge / ability to pursue careers in both themselves and their members. Expectations in this profession to bring knowledge to the real life in everyday life, generate income and reduce expenses. Study in the knowledge of the lecturer. Good to very good Material is medium to very good. The training process helps to understand and perform well. The ability to gain after training allows for a career. Medium to good Career has made Make more income in the manner of earning more than 1,000-2,000 baht per month and be used in daily life. Overall satisfaction Good to very good Additional needs include knowledge, capital and technology, marketing, packaging, etc.

Public policy modeling recommendations include institutional model, process model, leader model, concept model. Add-ons Game theory model and the system model If used in the area should be a hybrid model. The data from the designated area. But at the same time, when the institution leading to the practice, it must be defined as a school-level policy, which is more concrete than the upper level. School administrators must have a good knowledge of the policy formulation as well. Because the implementation of some of them. Top-level policies are not as clear as school-level policies, which are the last level before leading to policy-making action from the upper levels.

Keywords: Vocational Education Management, Three Southern Border Provinces

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดียิ่ง ด้วยความกรุณาจากหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.วรรณภา ตีระสังขะ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งท่านได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการให้คำแนะนำ ชี้แนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ท่านได้ให้ความกรุณาเสนอแนะ ข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ดร.เสริมศักดิ์ นิลวิสัย ผู้อำนวยการวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ เป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านให้ความกรุณาเป็นผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างครบถ้วนและปลอดภัยดี พร้อมทั้งชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สมบูรณ์สำเร็จเรียบร้อยอันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่จะค้นคว้าวิจัยต่อไป ขอขอบพระคุณ นายราตรีสวัสดิ์ ธนानันต์ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ ทำให้งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ และบุคลากรทางการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม การให้สัมภาษณ์ต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้อย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ขอขอบคุณ น้อง ๆ เพื่อน ๆ พี่ ๆ ชาว MPE 24 คุณนงพงา สุยะ (น้องนก) คุณฉัตรสุวรรณ สังข์เงิน ที่ได้ติดตาม ทวงถาม กระตุ้นเตือน และช่วยอำนวยความสะดวกในการส่งงานการค้นคว้าอิสระนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจให้อย่างดียิ่ง และความสำเร็จทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพราะได้รับความรักและกำลังใจจากบุคคลดังกล่าวทำให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการกำหนดนโยบาย	8
2.1.1 นโยบายและความหมาย	8
2.1.2 วิธีการกำหนดนโยบายสาธารณะ	9
2.1.3 นโยบายการศึกษาของชาติ	12
2.1.4 แนวนโยบายด้านการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	13
นโยบายทั่วไป 17 เรื่อง	
2.2 แนวคิดการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้	17
2.3 แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2559	25

	(9)
2.4 การพัฒนาการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้	27
2.5 สถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	33
2.6 บริบททั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้	34
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	39
3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	39
3.2 ระเบียบวิธีการศึกษา	40
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	40
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการการศึกษา	42
ตอนที่ 1 สำหรับหัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ	42
ตอนที่ 2 สำหรับหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียน การสอนวิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับสภาพการ ดำเนินงาน ความคาดหวัง ปัญหา และ อุปสรรคของการจัดการศึกษาอาชีพ ใน 3 ด้าน	53
ตอนที่ 3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	68
ตอนที่ 4 สำหรับผู้เรียน	81
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผลการวิจัย	93
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	98
5.3 ข้อเสนอแนะ	102
รายการอ้างอิง	105

(10)

ภาคผนวก

107

ประวัติผู้เขียน

114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.2 โครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอาชีพในแผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัด ชายแดนภาคใต้	43
4.3 การกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอบรมอะไร อย่างไร สถานศึกษามีขั้นตอน ต่อไปนี้	46
4.4 การติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้ต้นสังกัดในแต่ละปีงบประมาณ	49
4.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป	51
4.6 ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่	54
4.7 ด้านการจัดการเรียนรู้	58
4.8 ด้านการนำไปใช้	61
4.9 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	65
4.10 โครงการที่มีการดำเนินการจนเป็นเลิศของสถานศึกษา	68
4.11 ความเหมาะสมของโครงการต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ	70
4.12 ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกลำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุง แก้ไข การจัดทำ โครงการใหม่ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้สู่ความยั่งยืน	75
4.13 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	79
4.14 ชื่อโครงการของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ	81
4.15 ชื่อวิชาชีพ	83
4.16 ระยะเวลา	85
4.17 เหตุผลที่เลือกวิชานี้	86
4.18 ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้	87
4.19 ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรม	89
4.20 ข้อเสนอแนะ	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ส่งผลในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณ จำนวน 341.03 ล้านบาทให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาคน และสังคม มีโครงการสำคัญ ได้แก่ การซ่อมแซมปรับปรุงอาคารเรียน การจัดซื้อวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ปี พ.ศ. 2548 ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข 2548 – 2555 กำหนดเป้าหมายสำคัญ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ซึ่งทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด ได้จัดทำแผนปฏิบัติการและความร่วมมือกันขับเคลื่อนกลยุทธ์ให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สถานการณ์ที่ประชาชนทุกคนแสดงความห่วงใยอยากให้บรรเทาเบาบางและเกิดความสงบสุขโดยเร็ว พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะพิเศษมากกว่าท้องถิ่นอื่น ทั้งในด้านของความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ เป็นดินแดนที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามที่สำคัญและเป็นพื้นที่ที่มีประชากรหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม ด้วยลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่นๆ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและกำหนดให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่พิเศษที่จะต้องดำเนินนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความเข้าใจกันระหว่างประชาชนกับข้าราชการ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 เห็นชอบกำหนดให้จังหวัดชายแดนใต้ เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ นาทวี สะบ้าย้อย และเทพา โดยมีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี (มกราคม 2550 – ธันวาคม 2552) มีกรอบภารกิจในการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ ในเรื่องที่มีลักษณะพิเศษละเอียดอ่อนรวมทั้งให้ความช่วยเหลือและเข้าถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโดยตรง เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข โดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนหลักการพัฒนาการศึกษาที่บูรณาการกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และวางยุทธศาสตร์ที่มุ่งตอบสนองความต้องการที่

หลากหลายในระดับพื้นที่ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนุมัติจัดตั้ง สำนักพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ (สพก.จชต.) ขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมของสังคมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าใจสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ และเป็นเครื่องมือที่จะหล่อหลอมจิตใจและความรู้สึกของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แม้แตกต่างกันทางด้านศาสนา ภาษา วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมให้มีความรู้สึกผูกพัน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม¹ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นสังคมแบบมุสลิม มีวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นแบบอิสลามและใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน การจะสร้างความเข้าใจร่วมกันและสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างยั่งยืนในพื้นที่ จำเป็นต้องใช้ระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

รัฐบาลเกือบทุกสมัยนับแต่อดีตจนถึงรัฐบาลปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด นับแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปทางการศึกษาและมีพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการขยายการจัดการศึกษาสู่หัวเมือง ส่งผลให้มีการจัดโรงเรียนเพื่อให้เยาวชนไทยในมณฑลปัตตานีสภานั้นได้มีที่ศึกษาเล่าเรียน รัฐบาลสมัยต่อ ๆ มาก็ได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาหรือกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งได้พยายามปรับกลไกการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ เช่น ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สพก.จชต.) และศูนย์ปฏิบัติการการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปก.จชต.)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลาย มีการจัดการศึกษาในสถานศึกษาหลายประเภท ทั้งโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เช่น โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ 15(1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาประเภทสอน

¹ ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา, *พหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ : กรณีศึกษาปอเนาะ* (กรุงเทพฯ : ศรีบุรณคัมภีร์การพิมพ์, 2549), 47.

ศาสนาอิสลามอย่างเดียว 15(2) สถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) นอกจากนี้ยังมีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน แต่เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประชาชนจึงมีวิถีชีวิตที่เน้นการเรียนเรื่องศาสนามากกว่าการเรียนวิชาสามัญ แม้จะมีโรงเรียนของรัฐบาลในพื้นที่จำนวนมาก แต่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่า โดยโรงเรียนดังกล่าวจะสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการรายงานว่ามีจำนวนนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่าโรงเรียนของรัฐในสัดส่วนประมาณ 70 : 30

ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน นักเรียนขาดความสามารถในการสอบแข่งขันเพื่อศึกษาต่อ นักเรียนใช้เวลาจำนวนมากเรียนเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากการจัดการศึกษายังขาดความเชื่อมโยงกัน ประกอบกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีสภาพปัญหาที่ต่างจากพื้นที่อื่น เนื่องมาจากความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ปัญหาความยากจนของประชาชน ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก ถึงแม้เอกสารที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่ารัฐได้พยายามในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าภาพรวมของประเทศ จำนวนโรงเรียนของภาครัฐที่ได้รับผลกระทบจากการถูกเผายังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อขวัญ กำลังใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา และจำนวนนักเรียนในโรงเรียนลดลงทุกปี ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในภาคเอกชนและมีจำนวนนักเรียนลดลงทุกปี ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในภาคเอกชนต่ำกว่านักเรียนที่อยู่ในภาครัฐและคะแนนระดับชาติมาก

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรักและศรัทธาในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สำหรับหลักการการศึกษาซึ่งประกอบด้วย (1) เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ (3) พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ นอกจากนี้ในแนวทางการจัดการศึกษายังได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตาม

ศักยภาพ โดยให้มีความรู้ในเรื่องตนเอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประวัติศาสตร์และภาษา สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีความรู้ในเรื่องอาชีพเพื่อการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหนึ่งในหน่วยงานหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวงศึกษาธิการในการสร้างโอกาสและการมีงานทำให้แก่ประชาชนในพื้นที่เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีบทบาทภารกิจหลักในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในการผลิตและพัฒนากำลังคนเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาประเทศที่มุ่งให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการและชุมชนตลอดจนมีการขับเคลื่อนโครงการตามแผนยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นอาชีวศึกษาท้องถิ่นเป็นภารกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการ จากเหตุการณ์ความไม่สงบตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ทำให้การจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ประสบปัญหาในส่วนของจัดการและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม และมีผลต่อความมั่นคง อย่างไรก็ตามในท่ามกลางความไม่สงบจากสถานการณ์ที่มีอยู่ มีความจำเป็นที่จะต้องทำการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีความเหมาะสม โดยมีสมมติฐานที่ว่าเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายการศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพมีงานทำอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นแล้ว ตลอดจนได้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในมิติอื่นๆ ประกอบกันไปจะสามารถลดระดับปัญหาความรุนแรงจากสถานการณ์ดังกล่าวได้ และกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2551-2554 ไว้โดยมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้หน่วยงานในสังกัดเพื่อการดำเนินการเพื่อการจัด “การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”² ซึ่งหน่วยงานในสังกัดต้องนำไปสู่การปฏิบัติตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานให้ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

² แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้, 2550.

สำหรับวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมีจำนวน 13 แห่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพสุโหงโกลก วิทยาลัยการอาชีพเบตง วิทยาลัยการอาชีพรามัน วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี ซึ่งมีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ จำเป็นต้องขับเคลื่อนสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการ เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบและทวิภาคี โดยมีผลสำเร็จของการดำเนินการได้แก่ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพทั้งในการเป็นลูกจ้างพนักงานภาครัฐและเอกชน หรือการเป็นผู้ประกอบการเองเป็นสำคัญ

จากที่มาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.2 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเหมาะสมนโยบายการศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ : วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 13 สถานศึกษา

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

1.4 วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย โดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์และตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. จะทำให้ทราบถึงกระบวนการในการกำหนดนโยบายมีความเหมาะสมกับสามจังหวัดชายแดนใต้ สภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนใต้
2. จะทำให้ทราบว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาอาชีวศึกษาในการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อการแก้ปัญหาและทำให้ความรุนแรงลดลง
3. เพื่อให้เกิดผลเป็นไปตามนโยบายเพื่อการสร้างงาน การสร้างงาน สร้างอาชีพให้เข้มแข็งและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้แข็งแกร่งในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต และเกิดความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
4. เพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา ปรับปรุง และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการเรียนการสอน เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบายการจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง เป้าหมายในรูปแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมในด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนรู้อ และด้านการนำไปใช้งาน ให้กับผู้เรียนที่เข้าฝึกอบรมวิชาชีพภายใต้โครงการตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา นราธิวาส และปัตตานี)

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดการ/การดำเนินงานในการจัดการศึกษาอาชีพ เช่น เรื่องหลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ งบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและมีคุณภาพ

ด้านการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้/ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียน เช่น เรื่องเนื้อหาตรงตามความต้องการ สื่อ อุปกรณ์ ใบบงาน ความทันสมัยของสื่อ วิธีการวัดผลและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น

ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ผู้เรียน/ผู้ร่วมกิจกรรมได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปประกอบอาชีพจริง ต่อยอดอาชีพเดิม และประกอบอาชีพเสริม

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส

บทที่ 2

แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาวิทยาลัยในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการวางกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการกำหนดนโยบายการศึกษา
2. แนวคิดการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2559
4. เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจในจังหวัดชายแดนใต้
5. สถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้
6. บริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการกำหนดนโยบาย

2.1.1 นโยบายและความหมาย

สุรชัย เจนประโคน¹ ได้นำเสนอความหมายของ นโยบาย ว่า หมายถึง แนวทางกว้าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในความหมายนี้จะไม่แยกแยะว่าจะเป็นนโยบายของเอกชนหรือของรัฐ ก็เป็นแนวทางกว้าง ๆ ในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น ในขณะที่ นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ ภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นหลักการแผนงานหรือโครงการ เพื่อก่อประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวมต่อไป ข้อสังเกต นโยบายสาธารณะ (Public Policy) นั้น อาจเป็นนโยบายของรัฐบาลหรือของเอกชนก็ได้ หากนโยบายนั้นมุ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ แต่สำหรับนโยบายของรัฐบาล (Government Policy) ต้องเป็นนโยบายสาธารณะเท่านั้น

¹ สุรชัย เจนประโคน, “นโยบาย 2552,” <http://surachaichenprakhon.blogspot.com/2009/02/policy.html>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

ในขณะที่ **วิจิตร ศรีสะอ้านและคณะ (มปป.)²** นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลเพื่อแก้ไข ปัญหาในปัจจุบันเช่นกันนโยบาย หมายถึง แนวทางการตัดสินใจของรัฐบาลหรือหน่วยงาน สำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นโยบายจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับวิธีการจำแนก ซึ่งมีหลายวิธี นโยบายมีความสำคัญเพราะเป็นกรอบในการพัฒนาหน่วยงาน สังคม และ ประเทศชาติ ทำให้การบริหารมีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจน ช่วยให้เกิดการรวมพลังเพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์การ องค์ประกอบของนโยบายการศึกษา จำแนกนโยบายได้ 4 ลักษณะตามโครงสร้างและกระบวนการ คือ 1) นโยบายในฐานะเป็นแม่บทของการบริหาร 2) นโยบายในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษา 3) นโยบายในฐานะเป็นกรอบของการปฏิบัติ 4) นโยบายในฐานะเป็นกระบวนการ

กล่าวโดยสรุป นโยบาย หมายถึง แนวทางกว้าง ๆ ในการปฏิบัติงาน สำหรับนโยบายของรัฐบาลต้องเป็นนโยบายสาธารณะเท่านั้น และนโยบายที่จำแนกตามโครงสร้างและกระบวนการ ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) นโยบายในฐานะเป็นแม่บทของการบริหาร 2) นโยบายในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษา 3) นโยบายในฐานะเป็นกรอบของการปฏิบัติ และ 4) นโยบายในฐานะเป็นกระบวนการ

2.1.2 วิธีการกำหนดนโยบายสาธารณะ

สุรศักดิ์ ชะมารัมย์³ ได้นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model) ตัวแบบกระบวนการ (Process Model) ตัวแบบ กลุ่ม (Group Model) ตัวแบบผู้นำ (Elite Model) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) ตัวแบบ ส่วนเพิ่ม (Incremental Model) ตัวแบบทฤษฎีเกม (Game theory Model) ตัวแบบระบบ (Systems Model) ดังรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model): นโยบายเป็นผลผลิตของสถาบัน ตัวแบบสถาบันเน้นในเรื่องกิจกรรมของสถาบันรัฐบาล โดยเห็นว่านโยบายของรัฐเป็นกิจกรรมของ สถาบันของรัฐบาล สถาบันของรัฐจะเป็นผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบาย นำนโยบายไปปฏิบัติและบังคับใช้ในสังคม กล่าวคือ กิจกรรมทางการเมืองมักจะมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สถาบันต่าง ๆ ของรัฐ เช่น คณะรัฐบาล กระทรวง ศาล เป็นต้น จึงมีการนำผลประโยชน์และกิจกรรมของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ไปสู่

² วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ, “หน่วยที่ 1 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผน,” <http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/หน่วยที่%201.pdf>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

³ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, *แนวความคิด ตัวแบบ และทฤษฎีนโยบายสาธารณะ* (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., ม.ป.ป.).

สถาบันของ รัฐบาล สถาบันของรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบายเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นผู้บังคับให้เป็น เช่นนั้น โดยสถาบันของ รัฐบาลจะกำหนดนโยบายสาธารณะ 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อให้ให้นโยบาย สาธารณะที่กำหนดขึ้นมานั้นมี ความชอบธรรม ประการที่สอง นโยบายที่กำหนดโดยสถาบันและ องค์การของรัฐดังกล่าวมีลักษณะที่ใช้ได้ทั่วไป และประการที่สาม นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นมา โดยสถาบันดังกล่าวมีลักษณะผูกขาดบังคับ เฉพาะ สถาบันองค์การของรัฐเท่านั้นที่มีความชอบธรรมที่ จะลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดนโยบาย แต่ตัวแบบนี้ก็มีจุดอ่อน 4 คือเป็นการศึกษาที่เน้นเฉพาะ โครงสร้าง โดยไม่สนใจถึงภาระหน้าที่ หรือพฤติกรรมของสถาบันทางการเมือง จึง ทำให้การศึกษา อาจเกิดความผิดพลาดได้

2. ตัวแบบกระบวนการ (Process Model): นโยบายเป็นกิจกรรมทางการเมือง ตัวแบบ กระบวนการมุ่งเน้นศึกษาถึงกระบวนการทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองเป็นจุด สนใจ ศึกษา วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในแนวทางดังกล่าว คือ การค้นหารูปแบบการดำเนินกิจกรรม หรือ “กระบวนการ” ได้แก่ 1) การระบุปัญหา 2) การกำหนดข้อเสนอแนะนโยบาย 3) การอนุมัติให้ความ เห็นชอบ นโยบาย 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติและ 5) การประเมินผลนโยบาย โดยที่ตัวแบบ กระบวนการนี้ได้เน้น ขั้นตอนและพฤติกรรมที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์ นิยมนำมาใช้ในการศึกษา นโยบายสาธารณะมาก ตัวแบบนี้ถูกวิจารณ์ว่ามีจุดอ่อน กล่าวคือ การเน้น ขั้นตอนและความสัมพันธ์ของแต่ละ ขั้นตอนมากเกินไปจนละเลยเนื้อหาสาระของตัวนโยบายซึ่งเป็น หัวใจสำคัญของการศึกษานโยบายสาธารณะ

3. ตัวแบบกลุ่ม (Group Model): นโยบายเป็นดุลยภาพของการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม ตัว แบบกลุ่มเสนอความคิดว่านโยบายเป็นดุลยภาพที่เกิดขึ้นจากการต่อสู้กันของกลุ่มผลประโยชน์โดย ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของอิทธิพลที่มีต่อกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เป็นการต่อสู้กันเพื่อจะมีอิทธิพลต่อ นโยบาย ของรัฐ หน้าที่ของระบบการเมืองจึงเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อจัดการกับความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มเหล่านั้น ซึ่งสามารถกระทำได้โดย 1) การตั้งกฎ กติกา สำหรับการแข่งขันต่อสู้ระหว่าง กลุ่มต่าง ๆ 2) การประนีประนอม และสร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ 3) การแสดงผลของการ ประนีประนอมในรูปของนโยบายสาธารณะ และ 4) การบังคับใช้ข้อตกลงหรือนโยบายสาธารณะ ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแบบกลุ่มมีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ การถือว่านโยบายสาธารณะเป็นผลมา จากการต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้นเท่ากับมองข้าม ความสำคัญของผู้มีอำนาจในการ ตัดสินนโยบายไป ซึ่งบ่อยครั้งที่รัฐบาลอาจตัดสินใจในนโยบายโดยอาจไม่ได้ เป็นผลมาจากการต่อรอง ของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมก็ได้

4. ตัวแบบผู้นำ (Elite Model): นโยบายเป็นความต้องการของผู้นำนโยบายสาธารณะ เป็นความต้องการและค่านิยมของผู้นำ เนื่องจากว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจต่อ กิจกรรมบ้านเมือง ทำให้ผู้นำสามารถที่จะเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารข้อมูลตามที่ผู้นำต้องการได้โดยมีข้อ สมมติฐาน

6 ประการ คือ 1) ในสังคมมีคน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอำนาจทางการเมืองและกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ไม่มีอำนาจทางการเมือง 2) กลุ่มคนส่วนน้อยเป็นกลุ่มผู้นำปกครองประเทศ 3) การเลื่อนสถานภาพขึ้นเป็นผู้นำนั้น เป็นไปอย่างเชื่องช้าและต่อเนื่อง 4) สมาชิกในกลุ่มผู้นำจะมีความคิดอ่านเหมือนกันในกติกามารยาททางการเมือง ปกครอง 5) นโยบายสาธารณะไม่ได้เกิดจากการเรียกร้องของมวลชน แต่เป็นการสะท้อนให้เห็นค่านิยมและผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำ และ 6) กลุ่มผู้นำมีบทบาททางการเมืองสูงได้รับอิทธิพลโดยตรงจากมวลชนน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแบบผู้นำมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ การละเลยความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการ กำหนดนโยบายของข้าราชการและประชาชน ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าข้าราชการประจำแม้จะไม่มี อำนาจในการตัดสินใจนโยบาย แต่ก็ยังมีบทบาทในการริเริ่มหรือเสนอและนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายที่เป็น เรื่องเทคนิคซึ่งข้าราชการประจำมีความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้กำหนดนโยบาย

5. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model): นโยบายสาธารณะเป็นผลประโยชน์สูงสุดของ สังคม นโยบายที่ยึดหลักเหตุผลนั้นเป็นนโยบายที่มุ่งเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของสังคม โดย “ผลประโยชน์ สูงสุดของสังคม” นั้นหมายถึง รัฐบาลควรจะตัดสินใจเลือกนโยบายที่จะให้ผลประโยชน์ต่อสังคมมากกว่า ค่าใช้จ่ายไปให้มากที่สุด และสมควรหลีกเลี่ยงการเลือกนโยบายที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากกว่าประโยชน์ที่สังคมจะ 5 ได้รับมาใช้ในการเลือกนโยบายที่ยึดหลักเหตุผล โดยผู้กำหนดนโยบายต้องรู้ในสิ่งต่าง ๆ คือ 1) รู้ความต้องการ หรือปัญหาทั้งหมดของสังคมและรู้ว่าปัญหาหรือความต้องการใดสำคัญมากกว่าน้อยกว่า 2) รู้ทางเลือกในการ แก้ปัญหาแต่ละปัญหาว่าจะมีแนวทางเลือกในการแก้ปัญหาที่วิธี 3) รู้ผลของทุก ๆ ทางเลือก 4) สามารถคำนวณ ผลประโยชน์ตอบแทนและค่าใช้จ่ายของแต่ละทางเลือกได้ และ 5) เลือกทางเลือกที่มีประสิทธิภาพที่สุด แต่ อย่างไรก็ตาม ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ โดยทั่วไปไม่มีผลประโยชน์ใดทางสังคมส่วนรวมที่สามารถตกลงกันได้อย่างแน่ชัด หากมีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์และต้นทุนจำนวนมากจะสามารถ เปรียบเทียบหรือให้น้ำหนักกันได้เป็นต้น

6. ตัวแบบส่วนเพิ่ม (Incremental Model) : นโยบายสาธารณะเป็นการกำหนดโดยพิจารณา จากนโยบายในอดีตเป็นเกณฑ์ ตัวแบบส่วนเพิ่มนั้นมองนโยบายว่าเป็นกิจกรรมต่อเนื่องของรัฐบาลที่มีการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย เท่านั้น ตัวแบบนี้เสนอโดยลินด์บลอม (Lindblom) กล่าวว่าในโลกของความเป็นจริงนั้นผู้ตัดสินใจไม่ได้ทำการ วิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ เช่นในแบบที่ยึดหลักเหตุผล จากอดีตว่าทำอะไรไปบ้าง ในปีต่อไปจะทำอะไรเพิ่มขึ้นอีกเท่าใดจากทรัพยากรที่มีอยู่ ตัวแบบนี้ค่อนข้างอนุรักษ์นิยมในการตัดสินใจมากกว่าเชิงสร้างสรรค์ ตัวแบบส่วนเพิ่มตั้งสมมติฐานที่ว่า ผู้กำหนดนโยบายมักจะตรวจสอบภาระผูกพันของนโยบายที่ผ่านมาในอดีต แต่มุ่งเน้นความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายและค่าใช้จ่าย แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแบบส่วนเพิ่มมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ

การไม่ช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มหรือความคิดสร้างสรรค์ ผลก็คืองานใหม่ ๆ หรือนโยบายใหม่ ๆ มักถูกขัดขวางจากผู้ตัดสินใจที่มีความเป็นอนุรักษ์นิยมสูง

7. ตัวแบบทฤษฎีเกม (Game theory Model): นโยบายสาธารณะเป็นทางเลือกที่มีเหตุผลใน สถานการณ์ที่มีการแข่งขัน ทฤษฎีเกมเป็นเกมการศึกษาการตัดสินใจที่มีเหตุผลใน สถานการณ์ที่ผู้มีส่วนในการตัดสินใจเพียงสอง คน สองกลุ่ม หรือสองฝ่าย หรือมากกว่านั้น มีทางเลือกที่จะทำการตัดสินใจ และผลของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับ การเลือกที่แต่ละฝ่ายจะเลือก ทฤษฎีนี้ได้นำมาใช้ในการกำหนดนโยบาย ในกรณีที่ไม่มีทางเลือกที่ดีที่สุดฝ่าย หนึ่งฝ่ายใดจะเลือกได้อย่างอิสระ และในกรณีที่ผลของการตัดสินใจที่ดีที่สุดของฝ่ายหนึ่งขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแบบทฤษฎีเกมมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ ไม่เหมาะสมสำหรับความขัดแย้งที่ รุนแรง ไม่เหมาะสมเป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ยกที่จะคำนวณประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับ และพยากรณ์ทางเลือกของฝ่ายตรงข้าม มีปัจจัยสำคัญอื่น ๆ อีกมากมายที่ไม่เอื้อต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รวมทั้งข้อสมมติฐานหรือฐานคติที่ว่าทุกคนตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุผลนั้นไม่เป็นจริงเสมอไป

8. ตัวแบบระบบ (Systems Model): นโยบายเป็นผลผลิตของระบบ ตัวแบบระบบมองว่านโยบายสาธารณะเป็นปัจจัยนำออกหรือเป็นการตอบสนองอย่างหนึ่งของระบบ การเมืองที่ได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมที่เรียกร่องต่อระบบนั้น ซึ่งตามทฤษฎีเชิงระบบนั้น ระบบ การเมืองหมายถึง โครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่จัดสรรผลประโยชน์ในสังคม ระบบการเมืองจะรับปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากสภาพแวดล้อมในลักษณะข้อเรียกร้องหรือสนับสนุนของประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อนโยบายสาธารณะ และระบบการเมืองก็จะทำหน้าที่ตัดสินใจกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อจัดสรร ผลประโยชน์ในสังคม โดยออกมาในรูปปัจจัยนำออก หรือนโยบายสาธารณะนั่นเอง เพื่อป้อนกลับเข้าสู่ สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมก็จะส่งผลย้อนกลับในรูปปัจจัยนำเข้าเข้าสู่ระบบการเมืองอีกครั้ง 6

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า ตัวแบบ (Models) ช่วยลดความซับซ้อนของความเป็นจริง ช่วยระบุให้เห็น ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญ ช่วยให้เห็นถึงความสอดคล้องกับความเป็นจริง ช่วยให้การสื่อสารมีความหมาย ช่วยให้ รายละเอียดโดยตรงและการวิจัยนโยบาย และช่วยแนะนำคำอธิบายของนโยบายสาธารณะ

2.1.3 นโยบายการศึกษาของชาติ

แนวนโยบายของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

การขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรหลักและหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องสอดคล้องและขยายผลตามแนวนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษา ดังนี้

1. ทำให้เร็ว มีผลสัมฤทธิ์ภายในเดือนกันยายน 2559 ให้มากที่สุด ส่วนที่เหลือส่งต่อไป
รัฐบาลต่อไป

2. ประชาชน สังคมพึงพอใจ ประเทศได้คนมีคุณภาพ

3. ปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของกระทรวงศึกษาธิการลง

4. เร่งปรับหลักสูตร/ตำรา แต่ละกลุ่มให้เหมาะสม การพิมพ์ตำราต้องคุ้มราคา

5. ผลิตรคนให้ทันกับความต้องการของประเทศ จบแล้วต้องมืงานทำสามารถเข้าทำงาน
ในประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC) ให้ทันปี 2558 เพื่อช่วย
แก้ปัญหาว่างงาน และปัญหาสังคมได้

6. ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทำให้เด็ก ครู ผู้ปกครองมีความสุข

7. ใช้สื่อการเรียนการสอน กระตุ้นผู้เรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับเด็ก

8. ลดความเหลื่อมล้ำ จัดการศึกษาให้ทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

9. นำระบบ ICT เข้ามาใช้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมและกว้างขวาง

10. การเรียนไม่ใช่เพื่อการสอบ แต่เรียนให้ได้ทักษะชีวิตสามารถอยู่ในยุคโลกไร้
พรมแดนซึ่งจะให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการได้แก่ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจใน
ภารกิจ การปรับหลักสูตร การจัดการระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อ การใช้ ICT เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์มีทักษะชีวิต มืงานทำ และอยู่ในสังคมโลกได้

2.1.4 แนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบาย ทั่วไป 17 เรื่อง

1. การจัดทำแผนงาน/โครงการริเริ่มใหม่

1.1 ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานที่ปฏิบัติให้ชัดเจน

1.2 ต้องมองภาพงานในอนาคตได้อย่างชัดเจนสามารถกำหนดรายละเอียดของงาน
หลัก งานรอง และงานที่ต้องดำเนินการก่อน/หลัง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

1.3 ต้องมีฐานข้อมูลที่ดี ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจนตั้งแต่หน่วยงานย่อยขึ้นมาจนถึง
หน่วยงานหลัก และทันต่อสถานการณ์ เช่น จะผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษาต้องรู้ความต้องการจ้างงาน
ของตลาดแรงงานในแต่ละสาขาวิชา

1.4 มีการวิเคราะห์ปัญหาและทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาให้ชัดเจน ซึ่งผลการ
วิเคราะห์ จะช่วยให้การแก้ไขปัญหามีความแม่นยำมากขึ้น

2. การปรับปรุงแผนงาน/โครงการเดิมที่ไม่สัมฤทธิ์ผล ให้ค้นหาสาเหตุปัญหาการ
ดำเนินงานที่ผ่านมา แล้ววิเคราะห์หาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย เช่น ปัญหาเรื่องอายุ
ของผู้เรียน ปัญหา อยู่ที่ครู ปัญหาอยู่ที่พ่อแม่ ปัญหาอยู่ที่สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งไม่
สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีหนึ่งวิธีเดียว

3. แผนงาน/โครงการตามพระราชดำริ

3.1 ให้มีการดำเนินโครงการตามพระราชดำริในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบโดยตรง หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ หรือพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์ใดที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ หรือให้การสนับสนุนต้องสามารถ อธิบายที่มา เหตุผล และความสำคัญของโครงการให้นักเรียนนักศึกษา และเข้าใจหลักการแนวคิดของโครงการได้ชัดเจน รวมทั้งถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี

3.3 ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการเรียนรู้ทำความเข้าใจและยึดเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งสามารถเผยแพร่ขยายผลต่อไปได้

3.4 ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ และสถาบัน หลักของชาติ

4. งบประมาณ

4.1 งบลงทุน

1) ให้เตรียมการดำเนินโครงการให้พร้อมในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

2) การใช้งบประมาณ เมื่อได้รับแล้วต้องเร่งดำเนินการตามแผนที่กำหนด เพื่อให้เกิดการกระจายงบประมาณในพื้นที่

4.2 งบกลาง

1) ให้เสนอขอใช้งบกลางอย่างมีเหตุผลและใช้เท่าที่จำเป็น

2) ให้เกลี่ยงบประมาณปกติของส่วนราชการมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.3 การใช้งบประมาณในการดำเนินงาน ต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งรัฐบาลจะแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณภาครัฐ (คตร.) ทุกกระทรวงและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คตร. เฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ภาครัฐของกระทรวงศึกษาธิการ และช่วยการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการเพื่อความโปร่งใส และถูกต้อง

4.4 งานบางโครงการที่ต้องมีการบูรณาการตามแผนงบประมาณบูรณาการนั้น ให้มีการบูรณาการ งบประมาณหน่วยงานย่อยร่วมกันภายในกระทรวงให้เรียบร้อยก่อนการบูรณาการกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การใช้งบประมาณคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

5. เน้นการสื่อสารภายในและภายนอกองค์กร

5.1 จัดให้มีช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นระบบนำเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาช่วยปฏิบัติงาน อาทิ การประชุมทางไกล โปรแกรมไลน์ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) สร้างความเข้าใจภายในองค์กรให้มากขึ้น
- 2) ให้ผู้บริหารมีช่องทางติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา สามารถถ่ายทอดคำสั่งไปยังหน่วยรอง และหน่วยปฏิบัติได้ทันที รวดเร็ว และทั่วถึง
- 3) ให้มีการรายงานที่รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และทดสอบระบบที่มีอยู่เสมอ

5.2 ทุกหน่วยงานต้องจัดให้มีแผนการประชาสัมพันธ์ อาทิ

- 1) เสมาสนเทศ เป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร คือ การสร้างความเข้าใจ ภายในองค์กร หน่วยงาน
- 2) ประชาสนเทศ เป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อภายนอกองค์กร คือ การสร้างความเข้าใจ กับประชาชน

6. อำนาจการเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน กรณีเกิดอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน นักศึกษา ทั้งที่เกิดในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา อาทิ การกล่าวหาพฤติกรรมผู้บริหาร การประท้วงต่อต้านผู้บริหาร นักเรียนเจ็บป่วยผิดปกติ โรงเรียนถูกขู่วางระเบิด โรงเรียนเกิดวาทภัย ฯลฯ ให้ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรการวิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน ในการป้องกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้ทบทวนปรับปรุงหรือทำการซักซ้อมความเข้าใจอยู่เสมอ ซึ่งเบื้องต้น ต้องมีรายละเอียดดังนี้

- 1) มีการจัดระบบและกำหนดผู้ปฏิบัติที่ชัดเจน
- 2) มีวิธีการ ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ระยะสั้น และระยะยาว
- 3) สำรวัระบบที่มีอยู่ให้มีความพร้อมปฏิบัติงานอยู่เสมอ
- 4) ให้มีระบบการรายงานเหตุด่วนตามลำดับขั้นอย่างรวดเร็ว

7. การร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาให้ครบวงจร เช่น ร่วมกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนนักศึกษาเข้าทำงานระหว่างกำลังศึกษา และการรับ เข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

8. ให้ความสำคัญกับการบริหารงานส่วนภูมิภาคและเขตพื้นที่ต่าง ๆ ของแต่ละส่วนราชการ

8.1 ให้มีการทบทวนบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับพื้นที่ให้ครบถ้วน

8.2 กำหนดบทบาทภารกิจในสิ่งที่ต้องรู้และสิ่งที่ยังไม่รู้ ให้มีการแบ่งภารกิจงานให้ชัดเจน

8.3 กำหนดความต้องการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้พอเพียง

9. โครงการจัดอบรม สัมมนา ต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์

9.1 การจัดโครงการประชุมสัมมนา ต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบาย และเกิดประโยชน์แก่ประชาชน

9.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย วิทยากร หรือสื่อบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับหน่วยงาน ในทุกระดับต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพ

10. ยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตรให้เร่งยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในกลุ่มเป้าหมายหลักนักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้ และสามารถใช้ในการสื่อสารเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

11. ให้มีการนำ ICT มาใช้ในการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

11.1 ให้มีการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาทางไกล (Distance Learning Thailand) โดยบูรณาการ เข้ากับสถานีวิทยุเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (ETV) และเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

11.2 จัดให้มี CEO ด้าน ICT เพื่อขับเคลื่อนงานการจัดการศึกษา การใช้สื่อเพื่อสร้างความเข้าใจ ความสนใจ และการประชาสัมพันธ์ด้าน “เสมอภาค” และ “ประชาชน”

12. ให้มีความสำคัญกับเทคนิคการสอน และการสื่อความหมาย ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาหรือต่อยอดนวัตกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ จัดการเรียนการสอน การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดี ทำให้เด็กเกิดความสนใจเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

13. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

13.1 ให้มีการประดับธงชาติในสถานที่ราชการและสถานศึกษาให้เรียบร้อยเหมาะสม

13.2 ดูแลความสวยงามและความสะอาด บริเวณพื้นที่ที่รับผิดชอบของหน่วยงาน และสถานศึกษาทุกระดับ

13.3 การรักษาความปลอดภัยของหน่วยงานและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีแผนรักษาความปลอดภัยให้ชัดเจน อาทิ แผนเผชิญเหตุอัคคีภัย อุทกภัย จัดลำดับความสำคัญและสภาพปัญหาภัยคุกคามของแต่ละพื้นที่ และมีการซักซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอ

14. ให้ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู และนักเรียน

14.1 ให้น้อมนำกระแสพระราชดำรัส มาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานการสอนของครู

14.2 ให้ลดเวลาเรียนต่อวันในช่วงเวลาบ่าย เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้เกิดการผ่อนคลายและมีความสุข

14.3 ให้สถานศึกษาลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การนำนักเรียนและครูออกนอกห้องเรียน ไปร่วมกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา อาทิ การยื่นเข้าแถวต้อนรับผู้ใหญ่ เป็นต้น ควรส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ สร้างทักษะความสามารถ

15. การประเมินเพื่อมีหรือเลื่อนวิทยฐานะให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ให้จัดระบบการประเมินผลงาน ความก้าวหน้า และการปรับเพิ่มวิทยฐานะและภาระงาน ของครูผู้สอน ให้สามารถวัดผลได้จริงสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะชีวิต

16. การแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เร่งรัดการดำเนินโครงการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสนับสนุนการดำเนินโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้บังเกิดผลโดยเร็ว อาทิ โครงการสานฝันการกีฬาสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

17. ครูควรมีข้อมูลนักเรียนและผู้ปกครองให้จัดระบบการทะเบียนข้อมูลประวัติ ผู้เรียนและผู้ปกครองให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นระบบดูแล นักเรียนและช่วยแก้ไขปัญหาที่ตัวผู้เรียนและครอบครัวเป็นรายบุคคลได้ เช่น ครอบครัวที่ประสบเหตุภัยแล้ง อุทกภัยต่าง ๆ และรวบรวมเป็นข้อมูลในภาพรวมของหน่วยงานระดับพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือบรรเทา ปัญหาในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

นโยบายในข้อ 16 ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เร่งรัดการดำเนินโครงการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 แนวคิดการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

รมช.ศึกษาธิการ กล่าวว่า จากการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประกาศแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) โดยยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” พร้อมน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้งานบูรณาการแผนพัฒนา การเสริมสร้างเอกภาพ และการบูรณาการแผนงาน โครงการ และงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยได้กำหนดให้มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบกลุ่มภารกิจงานแยกออกเป็น 7 กลุ่ม คือ กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กลุ่มการประเมินผล และกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งได้กำหนดแผนการแก้ไข ปัญหาและพัฒนา จต. มีภารกิจงาน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, กลุ่มงานอำนวยความสะดวกความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ, กลุ่มงานสร้างความเข้าใจทั้งในและต่างประเทศ เรื่องสิทธิมนุษยชน, กลุ่มงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม, กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน, กลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบายฯ, กลุ่มงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้รับผิดชอบกลุ่มภารกิจงานที่ 4 : งานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย

1. สถาบันการศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับการยกระดับคุณภาพตามนโยบายรัฐ
2. บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ
3. นักเรียน และเยาวชน ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งภายในและต่างประเทศ
4. เด็ก เยาวชน และประชาชนผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ได้รับความรู้และเพิ่มทักษะอาชีพ
5. ประชาชนในพื้นที่สามารถดำเนินวิถีชีวิตตามประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น
6. อัตลักษณ์ทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมากขึ้น
7. การจัดการศึกษาในพื้นที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและสถานศึกษากลุ่มเสี่ยง
2. สร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา
3. เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ
4. การสร้างเครือข่ายของโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5. ส่งเสริมและสนับสนุน ระบบนิเทศ ประเมิน และเฝ้าระวังคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาทุกประเภท

6. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็ง และการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ และสร้างความตระหนักของชุมชน เพื่อให้โรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง

7. เร่งรัดพัฒนาคุณภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนให้มีมาตรฐานเทียบเท่าพื้นที่อื่น

8. พัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สถาบันศึกษาปอเนาะ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพ และถูกต้องสอดคล้องตามหลักการศาสนา

9. เพิ่มภาษาในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

10. สร้างโอกาสทางการศึกษา และบูรณาการทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการสอนเสริมในสาขาวิชาที่จำเป็นให้แก่นักเรียน นักศึกษา และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในระดับการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา รวมทั้งใบประกอบวิชาชีพผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ และส่งเสริมให้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่

11. สนับสนุนและส่งเสริมองค์กรทางศาสนาทุกศาสนา ให้มีความเข้มแข็ง และมีบทบาทในการทำนุบำรุงศาสนา เพื่อให้สถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจริยธรรมและแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา รวมทั้งส่งเสริมและฟื้นฟูกิจการทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

12. ส่งเสริมและสนับสนุนอำนวยความสะดวก และแก้ปัญหาให้แก่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปแสวงบุญตามหลักศาสนาต่าง ๆ ในต่างประเทศ เพื่อให้ได้เรียนรู้แก่นแท้ของหลักธรรม เพื่อกลับมาเป็นเครือข่ายในการทำนุบำรุงศาสนา

13. ส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานอัตลักษณ์และกิจกรรมทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

14. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย โดยการเล่นกีฬา กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ รวมถึงการละเล่นพื้นบ้าน ตลอดจนพัฒนาและปรับปรุงสนามกีฬาในพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

15. ส่งเสริม สนับสนุน การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 464/2559 ศธ.จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2560” ที่สงขลา

แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 ของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร)

แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 ของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร)⁴ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารการปฏิบัติราชการที่มีหลักธรรมาภิบาล
สร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีศักยภาพการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียน”

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมหรือจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ
และ การศึกษาตามอัธยาศัยให้ประชาชน
3. พัฒนาการศึกษาระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ประชาชนมี
โอกาส เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบบริหารงานบุคคล พัฒนาและสร้างความก้าวหน้าของ
ข้าราชการ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
5. พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ (ก) ค่านิยม TEAMWINS T = Teamwork การ
ทำงานเป็นทีม E = Equality of Work ความเสมอภาคในการทำงาน A = Accountability ความ
รับผิดชอบ M = Morality and Integrity การมีศีลธรรมและมีความซื่อสัตย์ W = Willingness
ความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพ I = Improvement การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ N = Network and Communication การเป็นเครือข่ายที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน S =
Service Mind การมีจิตมุ่งบริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไป
ตาม หลักธรรมาภิบาล
2. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย

⁴ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, “แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 ของ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร),”
<http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/43980-6430.pdf>. (สืบค้นเมื่อ
วันที่ 10 มีนาคม 2560).

4. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล ข้าราชการ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้ มาตรฐาน

5. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและส่งเสริมให้นำไปใช้ในการ บริหาร การบริการ และการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
2. ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และเป็นธรรม
3. ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
4. ข้าราชการ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มี ศักยภาพในการปฏิบัติงานและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
5. ผู้รับบริการมีและใช้ ICT ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และบริหารจัดการให้ได้ มาตรฐาน และมีคุณภาพ

กลยุทธ์

- กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
- กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนร่วมจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษา
- กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อรรถาศัย ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสทางการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ครอบคลุมทุกพื้นที่และ กลุ่มเป้าหมาย
- กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษา ตามอรรถาศัย
- กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการศึกษาในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- กลยุทธ์ที่ 7 เร่งรัด พัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
- ในกลยุทธ์ที่ 5 จะเป็นประเด็นในการพัฒนาการศึกษาในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ แยกออกมา

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 - 2569

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา⁵ มีดังนี้

1) ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดย

- 1.1) รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.
- 1.2) ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการ ป้องกัน/ดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัย/รายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง
- 1.3) จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการในแต่ละสาขา
- 1.4) เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา
- 1.5) เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่ง ได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

2) ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

- 2.1) จัดอาชีวศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขยายกลุ่มเป้าหมาย
- 2.2) จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและ กรุงเทพมหานคร รวม 18 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคละ 1 แห่ง จำนวน 4 แห่ง
- 2.3) จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวะอำเภอในกลุ่มอำเภอชั้นหนึ่ง
- 2.4) ส่งเสริมการจัดอาชีวะชายแดนใต้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะ อาชีวะสองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวะท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส
- 2.5) มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดอาชีวศึกษาเฉพาะทาง อาทิ ปีโตรเคมี การสร้างเกษตรรุ่นใหม่ ครีวไทยสู่ครัวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์/รถไฟความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยว/โรงแรม ฯลฯ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, “การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 - 2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา,” <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

2.6) ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวะในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวะเพื่อคนพิการ อาชีวะวัยแรงงาน อาชีวะสูงวัย อาชีวะเพื่อสตรี อบรมระยะสั้น/ตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skills และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่ายทหาร และ อปท. ฯลฯ

2.7) สนับสนุนให้หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่งได้แก่ สถานประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ

2.8) จัดอาชีวะทางเลือก อาชีวะทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ อาชีวะอินเตอร์ และอาชีวะเทียบโอนประสบการณ์

2.9) เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วย อาชีวะทางไกล และเครือข่ายวิทยุเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio network)

3) ยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา

3.1) ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย

- พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ
- พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครู รุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล
- สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัยผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล
- ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ตามความต้องการของพื้นที่ และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, วัยทำงาน, สูงวัย, สตรี ฯลฯ
- ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน
- พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
- จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

3.2) ระดับผู้เรียน ยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และ การประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Technology Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหา ด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท

3.3) เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP) Mini English Program (MEP) ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตร/สื่อต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกงานต่างประเทศ/บริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศใน ASEAN

4) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

4.1) ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก

4.2) ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting: SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐาน ความเสมอภาค และตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครูให้เพียงพอ

4.3) ด้านบริหารงานบุคคล สร้างเครือข่ายครู/สมาคมวิชาชีพ จัดหาลูกจ้าง พนักงานราชการให้เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา

4.4) ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนา การจัดอาชีวศึกษา ดังนี้

- องค์การ/สมาคมวิชาชีพ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ

- ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน

- องค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ VOCTECH, CPSC /APACC, SEARCA และ UNIVOC ฯลฯ

- ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน
อิสราเอล ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เยอรมัน ฯลฯ

จากข้อมูลดังกล่าวโดยเฉพาะในข้อ 2.4 ส่งเสริมการจัดอาชีวศึกษาชายแดนใต้สู่สันติสุข
ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวศึกษาสองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาท้องถิ่น และสนับสนุน
ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส จะเป็นการให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อสันติสุข โดยมุ่งเน้น
ให้ผู้เรียนได้มีอาชีพ มีรายได้

2.3 แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีงบประมาณ 2559⁶

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-2556 ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้
ให้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการ ศึกษาเพื่อจัดการปัญหาในพื้นที่ และได้แถลงนโยบายให้ใช้การ
ศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหา ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาเป็นกลไกในการถ่ายทอดวิถีชีวิต
ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและวิถีคิดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หากประเทศไทย สามารถ
ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ได้ก็จะสามารถสร้างคนให้เป็นคนดีมีสัมมา
อาชีพ สังคมจะอยู่เย็น เป็นสุข เฉกเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11
ที่กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศให้มุ่งพัฒนา สู่“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค
เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” อีกทั้งยุทธศาสตร์การ พัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยคณะ อนุกรรมการการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีแผนการพัฒนาคนและ
สังคม สู่ศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่11 นั้น ทำ
ให้รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับ การอาศัยการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญกับการเสริมสร้าง คน
ไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุขโดยปฏิรูปโครงสร้าง การบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้
สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะ
นโยบายในการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศาสนาและ
วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการ พัฒนาคณะผู้สังคมบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเร่งรัดให้
เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และ
วัฒนธรรมของพื้นที่ อย่างแท้จริงตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้นำ ทางศาสนาและผู้ทรง คุณวุฒิในพื้นที่
มีส่วนร่วมเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ศักยภาพของคนและสังคม จากเหตุผลข้างต้น

⁶ สุมาวดี พวงจันทร์ และคณะ, “การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษ
เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้,” *Academic Services Journal Prince of Songkla University*
Vol. 26 No. 2, (May-Aug 2015)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนด นโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้เฉพาะกิจที่เน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็น เป็นสุขอย่างยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศในระยะยาว ซึ่งสำนักงานคณะ กรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหนึ่งในหน่วยงานหนึ่งที่ช่วยพัฒนา การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวงศึกษาธิการใน การสร้างโอกาสและการมีงานทำให้แก่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการจัดการศึกษาที่อาศัย ยุทธศาสตร์และมาตรการที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อ และการมีงานทำของเยาวชน การขยายโอกาสการศึกษาไปยังกลุ่ม เป้าหมายต่าง ๆ การพัฒนาการสอนศาสนาทุกศาสนาให้เป็นหลักใน การดำเนินชีวิตการส่งเสริมการเรียนรู้อาชีพและเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่มี ความเหมาะสมกับพื้นที่ อีกทั้งยุทธศาสตร์และมาตรการเร่งด่วนเฉพาะกิจในเรื่องของการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ครู ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ให้สามารถจัดการ ศึกษาได้อย่างมั่นคงในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง 18 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-ลก วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัย สารพัดช่างยะลาวิทยาลัยการอาชีพเบตงวิทยาลัยการอาชีพรามัน วิทยาลัยเทคนิคปัตตานีวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานีวิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรีวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและ ประมงปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคสตูล วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีสตูล วิทยาลัยการอาชีพละงูวิทยาลัยเทคนิคจะนะ และวิทยาลัยการอาชีพนาทวีโดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น แนวทางในการปฏิบัติงานในแผนการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พัฒนาการการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จากอดีตจนถึงปัจจุบันจาก จุดเริ่มต้น หลักการยุทธศาสตร์สำคัญ ๆ รวมถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายมีความเชื่อมโยงกับความเปลี่ยนแปลงของบริบท ของพื้นที่ที่อาศัยการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพ คนบนฐานของความเข้าใจและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อการมีอาชีพและการมีงานทำ ให้กับกลุ่มนักเรียนนักศึกษา เยาวชน ประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีมาตรฐานวิชาชีพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และกลุ่มประเทศโลกมุสลิม โดยยึดหลักการจัดการอาชีวศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งมีการ ปรับตัวทางด้านยุทธศาสตร์เพื่อรองรับกระแสความเปลี่ยนแปลง ทางสังคมให้เข้าถึงโอกาสของผู้เรียนโดยการจัดการศึกษาที่เน้น เรื่องการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การสร้างอาชีพในทิศทาง ของการจัดการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข โดยบูรณาการ การศึกษาสำหรับเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้ากับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ 4 ประการ คือ การขยายโอกาสการ

เรียนสายอาชีพ การสร้างอาชีพและการมีงาน ทำให้ประชาชนเพื่อสังคมสันติสุขการพัฒนาคุณภาพ อาชีวศึกษา และการเพิ่มศักยภาพสถานศึกษาและสร้างความปลอดภัย ผลลัพธ์ของการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการ พัฒนาอาชีพและการมีงานทำ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของผู้คน ในพื้นที่ได้

ข้อมูลดังกล่าวได้แสดงถึงภารกิจ จำนวนสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 18 สถานศึกษา ใน 5 จังหวัด ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-ลก วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัย สารพัดช่างยะลาวิทยาลัยการอาชีพเบตงวิทยาลัยการอาชีพรามัน วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานีวิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรีวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและ ประมงปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคสตูล วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีสตูล วิทยาลัยการอาชีพละงูวิทยาลัยเทคนิคจะนะ และวิทยาลัยการ อาชีพนาทวี ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งหวังเพื่อการแก้ปัญหาความยากจนของผู้คนในพื้นที่ต่อไป

2.4 การพัฒนาการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภายใต้จุดเน้น 6 ข้อ ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นดังนี้

2.4.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้หันมาสนใจด้านอาชีวศึกษาและ ฝึกอบรมวิชาชีพให้มากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสถูกชักชวนให้ไปก่อเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสมได้
- 2) เพื่อประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะวิชาชีพ เกิดการสร้างงาน สร้าง รายได้ มีความเป็นอยู่และมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น
- 3) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพและความปลอดภัย เกิดความเป็นเลิศเฉพาะ ทางในสายวิชาชีพที่สอดคล้องกับกลุ่มจังหวัดและภูมิภาค
- 4) เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาชีพภายใต้ความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับอาเซียน
- 5) เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพในระดับสูงขึ้นให้เยาวชนในจังหวัด ชายแดนภาคใต้

2.4.2 การดำเนินการ

1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1) กิจกรรมเพิ่มโอกาสการมีงานทำ (ฝึกงานต่างภาค ต่างจังหวัด)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายให้สถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้นำนักเรียน นักศึกษา ปวช. 3 และ ปวส. 2 ไปฝึกงานในสถานประกอบการก่อนจบการศึกษาเพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพการทำงานจริงในสถานประกอบการและพัฒนาทักษะวิชาชีพให้มีความชำนาญ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริงเมื่อจบการศึกษา และเนื่องจากสถานประกอบการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เลิกกิจการไปมาก จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จึงต้องส่งนักเรียน นักศึกษา ไปฝึกงานต่างภาค จังหวัด

1.2) กิจกรรมปรับพื้นฐานนักเรียน นักศึกษา ระดับ ปวช. 3 และ ปวส. 2

ก่อนออกไปฝึกงานในสถานประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จึงได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ก่อนจบการศึกษา ผู้เรียนสายวิชาชีพต้องผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสถานประกอบการจำนวนน้อย จึงต้องส่งนักเรียน นักศึกษา ไปฝึกงานนอกพื้นที่ และให้มีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียน นักศึกษา ก่อนไปฝึกงาน โดยทบทวนทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาชีพ อบรมด้านบุคลิกและพฤติกรรมอันเหมาะสมในการทำงาน รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ของสถานประกอบการ ซึ่งสถานศึกษา 18 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จัดให้มีกิจกรรมปรับพื้นฐานความรู้เพื่อการเรียนวิชาชีพให้นักเรียน นักศึกษา ระดับ ปวช. 3 และ ปวส. 2 อย่างต่อเนื่องทุกปี

1.3) กิจกรรมพัฒนาภาษาสู่โลกอาเซียน

ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ และเนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลายด้านภาษา จึงได้มีการกำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในการสื่อสาร และเป็นภาษาราชการของอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายเร่งด่วนให้ส่งเสริมภาษาอังกฤษให้กับครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนให้สอดคล้องตามข้อตกลงอาเซียนสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้เตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพิ่มเติมเป็นภาษาที่ 2 และภาษาอื่น ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการติดตามสื่อสารได้

1.4) กิจกรรมแลกเปลี่ยนนักเรียน/นักศึกษา กับประเทศอาเซียน

การแลกเปลี่ยนนักเรียน/นักศึกษา กับประเทศอาเซียน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนวิชาชีพสาขาต่าง ๆ รวมทั้งด้านอิสลามศึกษา ภาษาอังกฤษ ภาษามาลายู รวมไปถึงเทคโนโลยีทางการศึกษาวิชาชีพ ที่ผ่านมามีการดำเนินการดังนี้

- จัดประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาของไทยในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้กับผู้บริหารอินโดนีเซียและมาเลเซีย

- นำผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายไทยเดินทางไปประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย เพื่อศึกษาดูงานการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย รวมทั้งเยี่ยมชมสถานศึกษา School Partner เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซียชัดเจนมากขึ้น

- ดำเนินการจัดค่ายเยาวชนอาชีวศึกษา ไทย-อินโดนีเซีย (TVET CAMP 2010) โดยมีคณะผู้บริหาร ครู นักเรียน จากประเทศอินโดนีเซีย และครูและนักเรียนฝ่ายไทย

- สถานศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้นำครู และนักเรียน ไปฝึกประสบการณ์ ณ ประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย

- สถานศึกษาอาชีวศึกษาประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย นำครูและนักเรียนมาฝึกประสบการณ์ในประเทศไทย

1.5) กิจกรรมอาชีวะจิตอาสาเพื่อนำพาสันติสุข สถานศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการสร้างจิตอาสาให้นักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งให้นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษา อาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้ง 18 แห่ง นำนักเรียน นักศึกษา เข้าร่วมทำกิจกรรมในการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น พัฒนาวัด พัฒนามัสยิดพัฒนาโรงเรียนตาดีกา

2) เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา

2.1) กิจกรรมทุนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจเรียนสายอาชีพ และเพิ่มผู้เรียนสายอาชีพในสถานศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับผลกระทบ และขาดโอกาสทางการศึกษา ให้เข้าถึงการศึกษาวิชาชีพ โดยการให้ทุนอุดหนุนเรียนสายอาชีพระดับ ปวช./ปวส.

2.2) กิจกรรมศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพประจำอำเภอ จำนวน 22 ศูนย์ เป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระดับ ปวช. ปวส. และระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพประจำอำเภอให้กับประชาชน เยาวชน ที่อยู่ในอำเภอห่างไกล และบริเวณชายแดน ที่มีความประสงค์จะเรียนสายอาชีพ ได้มีโอกาสเรียนวิชาชีพอย่างทั่วถึง และตรงกับความต้องการของตนเอง ท้องถิ่น ชุมชน

2.3) กิจกรรมจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน

จัดการศึกษาวิชาชีพพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้กับนักเรียนที่กำลังเรียนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือสถาบันศึกษาปอเนาะ โดยภาคเช้าเรียนศาสนา ภาคบ่ายเรียนวิชาชีพ

3) สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพ

3.1) กิจกรรมจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันศึกษาปอเนาะ โดยดำเนินการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ให้กับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและสถาบันศึกษา ตามความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถานศึกษาปอเนาะ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญ เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม

- กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดฟาง สถาบันศึกษาปอเนาะแสงอรุณศาสตร์ อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงแพะพื้นเมือง สถานบันศึกษาปอเนาะอัครเกียรติ์อติณียะห์ ตำบลระวัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มอาชีพแกะสลัก สถาบันศึกษาปอเนาะพัชรอุษชัยนิยะห์ ตำบลละหาร อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มอาชีพแกะสลัก สถานบันศึกษาปอเนาะอุแบ ตำบลบาเจาะ อำเภอมือ จังหวัดยะลา กลุ่มอาชีพช่างเชื่อมโลหะ
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลาดุก สถาบันศึกษาปอเนาะอัลมะฮะตุลอิสลาม มีย ต.นาหว้า อ.จะนะ จ.สงขลา
- กลุ่มอาชีพเย็บเสื้อผ้า สถานบันศึกษาปอเนาะอุมมุนอาสานาต ตำบลทงน้อย อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
- กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้า โรงเรียนบางกพิทยา ตำบลบางเขาวัง อำเภอนอกจิก จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มอาชีพเลี้ยงนกกระทา โรงเรียนอิสลามนิตินิทย ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มอาชีพทำผ้าคลุมมัสตรีมุสลิม โรงเรียนส่งเสริมอิสลาม ตำบลปลักหนู อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
- กลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อมินิกรู โรงเรียนแสงธรรมวิทยา อำเภอสู่โขงโก-ลก จ.นราธิวาส

- กลุ่มอาชีพช่างปุกระเบียง โรงเรียนเรี๊าะห์นียะห์ ตำบลป่าชิง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
- กลุ่มอาชีพปลูกพืชไร่ดิน โรงเรียนอิสลามศึกษาดารุลปรี ตำบลควนสตอ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล
- กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ โรงเรียนอัตเตาฟิเกยะห์อิสลามมียะห์ ตำบลซากอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

3.2) กิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้ประชาชนเพื่อการทำงานต่างประเทศ เป็นการจับฝึกอบรมอาชีพเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ และทักษะการประกอบอาชีพให้กับประชาชนที่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศให้มีทักษะอาชีพตรงตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และความต้องการของตลาดแรงงานต่างประเทศโดยร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในการทดสอบความรู้ความสามารถ (มาตรฐานวิชาชีพ) ของผู้รับการฝึกอบรม เช่น

- หลักสูตรการประกอบอาหารไทย
- หลักสูตรการทำขนมไทย
- หลักสูตรอาหารฮาลาล
- หลักสูตรนวดแผนไทย
- หลักสูตรช่างเสริมสวย
- หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้า
- หลักสูตรสปาตัว
- หลักสูตรเครื่องทำความเย็นและเครื่องปรับอากาศ

4) ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาทักษะเข้าสู่ระบบการศึกษา

4.1) กิจกรรมการแข่งขันกีฬาอาชีพศึกษา เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษา ได้ออกกำลังกาย ใส่ใจสุขภาพรวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความมีน้ำใจ รู้แพ้ รู้ชนะรู้ภัย โดยจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นตัวแทนไปแข่งขันในระดับอาชีพศึกษาจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

5) ส่งเสริมความปลอดภัย สวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.1) กิจกรรมจัดจ้างยามรักษาความปลอดภัย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา โดยการจ้างยามรักษาความปลอดภัยทดแทนตำแหน่งเกษียณในสถานศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ จำนวน 92 คน เพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรและทรัพย์สินทางราชการ

6) ส่งเสริมการศึกษาเพื่อความมั่นคง

6.1) กิจกรรมจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้กับเยาวชนสันติสุข กลุ่มของมูลนิธิสุข-แก้ว ซึ่งทางมูลนิธิ ได้จัดกลุ่มเยาวชนเป้าหมายไว้แล้ว จำนวน 50 กลุ่ม โดยสถานศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปดำเนินการฝึกอบรมอาชีพและจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น

- กลุ่มเยาวชนสันติสุข ตำบลสากอ อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส จัดตั้งกลุ่มอาชีพการทำถ่านอัดแท่ง

- กลุ่มเยาวชนธารน้ำทิพย์ ตำบลยะรม อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จัดตั้งกลุ่มอาชีพการเลี้ยงไก่เบตง

- กลุ่มเยาวชนเทศบาลตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา จัดตั้งกลุ่มอาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก

- กลุ่มเยาวชนบ้านเกาะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จัดตั้งกลุ่มอาชีพการทำผ้าบาติก

- กลุ่มเยาวชนประจัน ตำบลประจัน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จัดตั้งกลุ่มอาชีพการเลี้ยงปลาห้ำทิม

6.2) กิจกรรมฝึกอาชีพให้เยาวชนในกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยฝึกอบรมวิชาให้กับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กลุ่มสตรี เยาวชนในสถานพินิจ ผู้ได้รับผลกระทบ ตามความสนใจของผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้ด้อยโอกาส เยาวชนในสถานพินิจ นักเรียนตามโครงการพระราชดำริครูสอนโรงเรียนตาดีกา เช่น

- ฝึกอาชีพช่างตัดผมชาย ให้เยาวชนในสถานพินิจ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

- ฝึกอาชีพประดิษฐ์ของชำร่วย ให้นักโทษเรือนจำหญิง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

- ฝึกอาชีพทำน้ำบูดูสำเร็จรูป ให้กับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

- ฝึกอาชีพการแปรรูปอาหารให้กับนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพริยานุเคราะห์ 74 ตำบลปะโด อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

- ฝึกอาชีพซ่อมเครื่องทำความเย็นให้กับนักโทษชายเรือนจำอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

7) กิจกรรมที่สนองนโยบายภายใต้โครงการประชารัฐ

การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องยึดหลักการจัดการอาชีวศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต ความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของหลักศาสนา สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องที่เชื่อมโยงหลักทางศาสนาเข้ากับวิชาชีพ ที่ยึดผู้เรียนและประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีการบริหารจัดการในลักษณะพิเศษ ที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ต้องเป็นไป

ตามต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งบางโครงการ หรือกิจกรรม จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการดำเนินการ เช่น

7.1) กิจกรรมศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพประจำอำเภอ จำนวน 22 ศูนย์ ได้ให้ภาคเอกชนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ตลอดจนประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งศูนย์ฯ การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในพื้นที่

7.2) กิจกรรมเพิ่มโอกาสการมีงานทำ (ฝึกงานต่างภาค ต่างจังหวัด) สถานประกอบการทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ ที่ให้ความร่วมมือในการรับนักเรียน นักศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปฝึกงานร่วมวางแผนการฝึกงานร่วมกับสถานศึกษา รวมทั้งร่วมทำความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ

กล่าวโดยสรุปจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้มีการจัดทำนโยบายสาธารณะในรูปแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพต.) มีหน้าที่ประสานงาน กำกับดูแลภารกิจของการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 18 สถานศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี สงขลา และสตูล ภายใต้แผนพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาปีงบประมาณ 2559 ซึ่งจะมีโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในงานวิจัยของผุ้วิจัยต่อไป

2.5 สถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ตั้งจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 18 สถานศึกษา แยกเป็นจังหวัดได้ดังนี้

1. จังหวัดยะลา มีจำนวน 5 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยการอาชีพรามัน และวิทยาลัยอาชีพเบตง

2. จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 6 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี

3. จังหวัดนราธิวาส มีจำนวน 2 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และวิทยาลัยการอาชีพสุไหงโก-ลก

4. จังหวัดสงขลา มีจำนวน 2 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจะนะ วิทยาลัยการอาชีพนาทวี

5. จังหวัดสตูล มีจำนวน 3 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคสตูล วิทยาลัยการอาชีพละงู และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล

2.6 บริบททั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพทางกายภาพ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพื้นที่ประมาณ 20,800 ตารางกิโลเมตร (13 ล้านไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ 29.40 ของพื้นที่ภาคใต้ และร้อยละ 4.10 ของพื้นที่ประเทศ ประกอบด้วยพื้นที่เกษตรประมาณ 6.9 ล้านไร่ หรือ ร้อยละ 52.90 ของพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ชุมชน อุตสาหกรรม และพื้นที่อื่นๆ ร้อยละ 47.10

ที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศเฉลี่ยประมาณ 1,000 กิโลเมตร ซึ่งไกลกว่าภาคอื่นๆ และมีผลกระทบต่อการกระตุ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจจากส่วนกลาง

จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 1,084 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 4,521 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่ไม่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเล มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปร์รัฐ ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และรัฐเปร์รัฐ ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ พื้นที่ราบมีน้อย แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองยะลา อำเภอเบตง อำเภอบันนังสตา อำเภอเยหา อำเภอรามัน อำเภอธารโต อำเภอกาบัง และอำเภอกรงปินัง มีวัด จำนวน 44 แห่ง มัสยิด จำนวน 451 แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน 5 แห่ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 487,380 คน แยกเป็นเพศชาย 241,769 คน และเพศหญิง 245,611 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 74.53 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 25.43 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.04

จังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 1,055 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1,940.36 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

จังหวัดปัตตานีเป็นอาณาจักรที่เก่าแก่ และมีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้เป็นแหล่งรวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา มาตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำปัตตานี แบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น อำเภอกะพ้อ และอำเภอแม่ลาน มีวัด จำนวน 91 แห่ง มัสยิด จำนวน 659 แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน 5 แห่ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 655,259 คน แยกเป็นเพศชาย 323,573 คน และเพศหญิง 331,686 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 87.73 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 12.24 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.03

จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายู อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1,149 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 4,475 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และอ่าวไทย ทิศใต้ ติดกับ รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย และรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขา 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดแบ่งการปกครองเป็น 13 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอดากใบ อำเภอบาเจาะ อำเภอช้าง อำเภอระแง อำเภอรือเสาะ อำเภอศรีสาคร อำเภอแว้ง อำเภอสุคิริน อำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอสุไหงปาดี อำเภอจะแนะ และอำเภอเจาะไอร้อง มีวัด จำนวน 70 แห่ง มัสยิด จำนวน 624 แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน 4 แห่ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 737,162 คน แยกเป็นเพศชาย 364,898 คน และเพศหญิง 372,264 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 83 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 16.45 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.55

จังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 973 ตารางกิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,498.87 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปอร์ลิส และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน อำเภอควนกาหลง อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง มีวัด จำนวน 35 แห่ง มัสยิด จำนวน 212 แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน 3 แห่ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 297,163 คน แยกเป็นเพศชาย 148,269 คน และเพศหญิง 148,894 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 74.10 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 25.81 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 0.09

จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 950 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 7,393 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศไทย และใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ (รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช) แบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสงขลา อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอควนเนียง อำเภอรัตนบุรี อำเภอบางกล่ำ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาหวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอสะเตา และอำเภอคลองหอยโข่ง มีวัด จำนวน 398 แห่ง มัสยิด จำนวน 357 แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน 12 แห่ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 1,357,023 คน แยกเป็นเพศชาย 662,475 คน และเพศหญิง 694,548 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 64.71 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 31.98 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 3.31

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บรรยง พงษ์พานิช⁷ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง : การวิจัยนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2540 - 2550 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายพัฒนาการศึกษาของรัฐในชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการศึกษา คือ ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ ปัจจัยด้านความมั่นคง ปัจจัยด้านการศาสนาและวัฒนธรรมและปัจจัยด้านการบริหารราชการ ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิรูป การศึกษาจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับการดำเนินการศึกษาในพื้นที่อย่างสัมฤทธิ์ผลได้ในอนาคต 2) ด้านนโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่มีต่อสังคมท้องถิ่นภาคใต้ในลักษณะการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนภาคใต้ รัฐได้ประสบผลสำเร็จ ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาแต่รัฐยังต้องสร้างกรอบการดำเนินการให้เข้ากับสถานการณ์ท้องถิ่น รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการศึกษา หลักสูตรการศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนมากขึ้น

บุญรุ่ง โนใจ และ วีระกุล ขายผา⁸ ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพทั่วไปของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นเป็นลักษณะกิจการเล็ก ๆ ทำกันในครัวเรือน ส่วนใหญ่ จะทำในฤดูว่างจากการทำการเกษตร ส่วนใหญ่จะเป็นช่างซ่อมจักรยานยนต์และ ช่างเชื่อมเหล็กดัด ช่างชุมชนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ขาดเงินลงทุน ทำงานได้เฉพาะระดับพื้นฐานทั่วไปความต้องการ และความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนต้องเป็นช่างที่สามารถทำงานได้หลากหลายสาขาช่างที่เกี่ยวข้องกัน รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นเจ้าภาพหลักในด้าน การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับช่างชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ช่างฝีมือระดับชุมชนมีงานอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ลักษณะการจัดการบริการจะมี 2 แบบ คือแบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการและแบบที่ช่างฝีมือระดับชุมชนเป็นผู้ดำเนินการกฎ/ ระเบียบที่สำคัญ จำเป็น ควรจะปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างให้เหมาะสมกับ ท้องถิ่นเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็ว

⁷ บรรยง พงษ์พานิช , “การวิจัยนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2540 – 2550” รายงานการวิจัย (ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2550).

⁸ บุญรุ่ง โนใจ และ วีระกุล ขายผา, “รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น,” บทความย่อ, วารสารวิจัย มข. มส. (บศ.) 2 (3) (กันยายน-ธันวาคม 2557) : 14.

ประเด็นสำคัญคือเป็นอาชีพตามฤดูกาลหรือไม่ ทำได้เฉพาะงานพื้นฐาน ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ เงินลงทุน การมีงานอย่างต่อเนื่องคือปัจจัยที่สำคัญต่อการส่งเสริมอาชีพมากที่สุด⁹

กรณีการ ทำมา¹⁰ ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านห้วย ตำบลบ้านห้วย อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของกลุ่มแปรรูป ผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านห้วย กลุ่มมีโครงสร้างการบริหารกลุ่มที่ชัดเจน มีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกจาก การระดมหุ้น มีสวัสดิการต่าง ๆ มีการรายงานงบทางการเงิน 2) ปัญหาและอุปสรรค จำนวนสมาชิกลดจำนวนลงเรื่อย ๆ สมาชิก กลุ่มที่ผลิตสินค้ามีน้อยส่วนใหญ่เข้าเพื่อระดมหุ้นทำให้ขาด แรงงานฝีมือ วัตถุดิบเริ่มหายากต้องซื้อจากนอกพื้นที่ทำให้ ต้นทุนสูงขึ้นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น และยังขาดการวางแผนด้านการผลิตสินค้า 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ เกิด จากการมีผู้นำกลุ่ม คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มที่มีความรู้มี วิสัยทัศน์มีการประสานงานที่ดีสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่ให้การ สนับสนุนมีประสานความร่วมมือ

ในการรวมกลุ่มได้นั้นจะต้องมีโครงสร้างการบริหารกลุ่ม มีการแบ่งปันผลประโยชน์ การระดมหุ้น การจัดสวัสดิการ การจัดทำรายงานทางการเงิน การจัดหาวัตถุดิบ การมีผู้นำกลุ่ม ความร่วมมือในเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงจะทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง¹¹

⁹ เรื่องเดียวกัน.

¹⁰ กรณีการ ทำมา, “แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านห้วย ตำบลบ้านห้วย อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” https://cscd.kku.ac.th/2016/uploads/proceeding/070714_142448.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

บทที่ 3

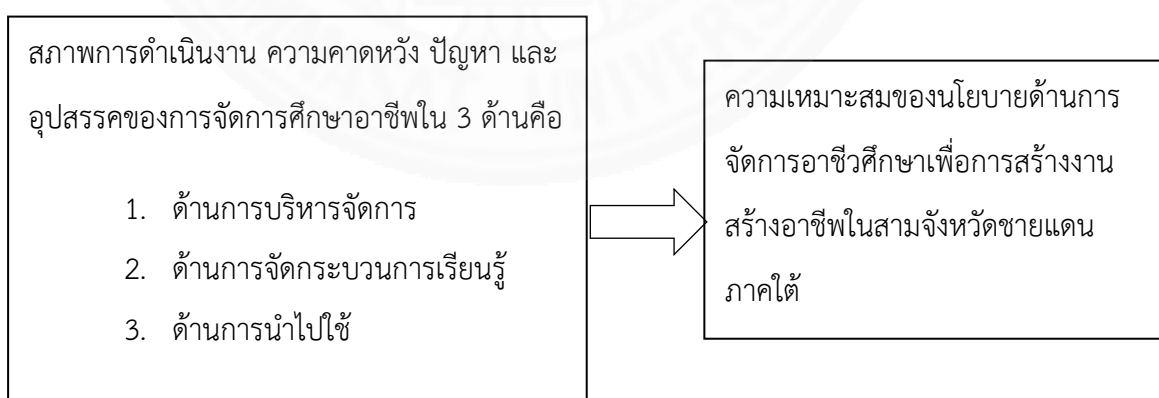
วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมุ่งทำการศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ความเหมาะสมสภาพการดำเนินงานความคาดหวัง ปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนใต้ ขึ้นอยู่กับนโยบายภาครัฐการบริหารจัดการ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำไปใช้เป็นเบื้องต้น

กรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่เป็นสภาพการดำเนินงาน ความคาดหวัง ปัญหา และอุปสรรค เพื่อนำไปประกอบอาชีพของตนเอง โดยมีนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ มีดังนี้

3.2 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาวิเคราะห์ และตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ศึกษาได้กำหนดผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 13 ท่าน
2. หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ จำนวน 13 ท่าน
3. หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน โดยมีจำนวนที่สอดคล้องกับโครงการและกิจกรรมด้านการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชนตามแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในแต่ละโครงการที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ เช่น โครงการฝึกอาชีพให้กับสถาบันปอเนาะ ให้เลือก หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอน ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้นๆ มาเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ เป็นต้น จำนวน 13 ท่าน
4. ผู้เรียนที่ผ่านการฝึกอบรมและเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพที่สถานศึกษาได้คัดเลือกว่าเป็นโครงการที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศจำนวน 1 จากสถานศึกษาละ 1 โครงการ จำนวน 13 ท่าน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มเป็นเครื่องมือในการศึกษา

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. สำนัวจำนวนโครงการภายในยุทธศาสตร์ในการจัดอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพ

2. เลือกสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในจำนวนโครงการที่สำรวจได้
3. ทำการสัมภาษณ์โดยการประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่ที่สถานศึกษาดังอยู่
4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยการประชุมกลุ่มย่อยแล้ว ผู้วิจัยนำมาข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอผลของข้อมูลในเชิงพรรณนา และใช้สถิติจำนวน และร้อยละประกอบการอธิบาย

บทที่ 4

ผลการการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเพื่อศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 สถานศึกษา ซึ่งข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์งานศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยผู้ศึกษาเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สำหรับหัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ

จำนวนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนทั้งสิ้น 13 สถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1 จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 6 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และ วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี

1.2 จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 5 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยการอาชีพรามัน และวิทยาลัยการอาชีพเบตง

1.3 จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 2 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และ วิทยาลัยการอาชีพสุไหงโก-ลก

1.4 โครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพที่มีการดำเนินการของท่านที่ได้
กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การจัดอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 4. 1 โครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอาชีพในแผนยุทธศาสตร์การจัดอาชีวศึกษาใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัด นราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	โครงการฝึกอบรม วิชาชีพในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนา อิสลาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2	โครงการฝึกอบรม วิชาชีพในสถาบัน ศึกษาปอเนาะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	
3	โครงการเพิ่ม คุณวุฒิและเกียรติ บัตรเพื่อให้ ประชาชนไป ทำงาน ต่างประเทศ	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	-	
4	โครงการพัฒนา ศูนย์ฝึกอบรม วิชาชีพฯ ให้ได้ มาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5	โครงการฝึกอาชีพ ให้เยาวชน กลุ่มเป้าหมาย พิเศษ	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	
6	โครงการจัดตั้ง	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	กลุ่มอาชีพและฝึกอาชีพให้เยาวชนสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้														
7	โครงการฝึกอาชีพให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	
8	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	
9	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	
10	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	
11	โครงการฝึกอาชีพให้กลุ่มพิเศษ (กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบฯ)	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	
	รวม	5	6	5	3	5	7	5	3	5	4	4	4	4	

หมายเหตุ ความหมายของหมายเลข และรายชื่อของสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ทั้งเอกสารในบทที่ 4

จังหวัดปัตตานี 1. วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี 2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี 3. วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี 4. วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี 5. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และ 6. วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี

จังหวัดยะลา 1. วิทยาลัยเทคนิคยะลา 2. วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา 3. วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา 4.วิทยาลัยการอาชีพรามันและ 5.วิทยาลัยการอาชีพเบตง

จังหวัดนราธิวาส 1. วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และ 2. วิทยาลัยการอาชีพสุไหงโก-ลก

ตารางที่ 4.1 จากจำนวนสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 13 สถานศึกษา มีสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์จำนวน 13 สถานศึกษา พบว่า มีจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพจำนวน 11 โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดดำเนินการทั้ง 13 สถานศึกษา โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในสถาบันศึกษาปอเนาะ อิสลาม จัดดำเนินการ 12 สถานศึกษา โครงการเพิ่มคุณวุฒิและเกียรติบัตรเพื่อให้ประชาชนไปทำงานต่างประเทศ จัดดำเนินการ 6 สถานศึกษา โครงการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพฯ ให้ได้มาตรฐาน จัดดำเนินการทั้ง 13 สถานศึกษา โครงการฝึกอาชีพเยาวชนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ จัดดำเนินการ 8 สถานศึกษา โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและฝึกอาชีพให้เยาวชนสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดดำเนินการ 2 สถานศึกษา โครงการฝึกอาชีพให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จัดดำเนินการ 1สถานศึกษา โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดดำเนินการ 2 สถานศึกษา โดยที่โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ และโครงการฝึกอาชีพให้กลุ่มพิเศษ (กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ) จัดดำเนินการ 1 สถานศึกษา เป็นต้น

1.5 ในการดำเนินการโครงการดังกล่าวได้มีการกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอาชีพอะไร อย่างไหนั้น สถานศึกษาได้มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

ตารางที่ 4. 2 การกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอาชีพอะไร อย่างไร สถานศึกษามีขั้นตอนต่อไปนี้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	สำรวจความต้องการรายวิชาที่ต้องการเข้าร่วมการฝึกอบรม	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓		✓	
	สำรวจจำนวนสมาชิก/พื้นฐานในสาขาวิชาชีพ/วิชาชีพอย่างน้อย 5-10 คน/วิชาชีพที่สามารถพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับกลุ่ม-หน่วยงาน/สามารถประโยชน์ที่จะได้รับและนำไปประกอบอาชีพ					✓							✓		
	สำรวจความต้องการ /จัดฝึกอาชีพ/ จัดตั้งกลุ่มอาชีพ									✓					

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	สำรวจความต้องการในการฝึกอาชีพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย แต่ละพื้นที่ อย่างน้อยพื้นที่ละ 1 อาชีพ				✓										
2	จัดทำโครงการเสนอสถานศึกษา		✓	✓			✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	
	จัดประชุมผู้บริหารผู้เกี่ยวข้อง หารือการจัดกิจกรรมกำหนดงบประมาณ	✓			✓				✓		✓				
3	แต่งตั้งคำสั่งผู้ดำเนินงานโครงการ				✓			-		-				✓	
4	กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน/ประชาสัมพันธ์	✓						-		-				✓	
5	จัดซื้อวัสดุฝึกอบรม							-		✓				✓	
6	ดำเนินการฝึกอบรม		✓	✓	✓			✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	
7	จัดตั้งกลุ่มอาชีพให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม							-		✓				-	

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
8	สรุปผลการดำเนินงานโครงการ/รายงานผล/ประเมินโครงการ		✓	✓	✓			✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	
9	นิเทศติดตาม			✓									✓		

ตารางที่ 4.2 การกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอบรมอะไร อย่างไร พบว่าสถานศึกษามีขั้นตอนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ มีการสำรวจความต้องการรายวิชาชีพที่ต้องการเข้าฝึกอบรม (จำนวนผู้เรียน วิชาชีพที่สามารถพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับกลุ่มหรือหน่วยงานได้ ฯลฯ) การจัดทำโครงการเสนอสถานศึกษา (การจัดทำคำสั่งการปฏิบัติงาน การจัดซื้อวัสดุ ฯลฯ) การดำเนินการฝึกอบรม (การจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้ผู้เข้ารับการอบรม ฯลฯ) และการสรุปผลรายงานการดำเนินการโครงการ เป็นต้น

1.6 ในแต่ละปีงบประมาณมีการติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้กับต้นสังกัดอย่างไร และข้อมูลที่ได้ถูกนำมาทบทวนเพื่อจัดทำโครงการในรอบปีงบประมาณถัดไปหรือไม่อย่างไร

ตารางที่ 4. 3 การติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้ต้นสังกัดในแต่ละ
ปีงบประมาณ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัด นราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	รายงานผลการ ดำเนินงานโครงการ ให้กับ ศพต. ทุก วันที่ 25 ของเดือน	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓		
	ติดตาม สอบถาม และลงพื้นที่อย่าง ต่อเนื่อง					✓							✓		
	สรุปค่าใช้จ่ายแต่ละ โครงการ							✓							
	จัดทำสรุปเล่มสรุป โครงการ และ ติดตามความสำเร็จ ของโครงการว่า นำไปต่อยอดได้ หรือไม่ ถ้าต่อยอด จะไปช่วยเหลือใน ส่วนที่ยังขาดองค์ ความรู้	✓	✓	✓			✓		✓		✓		✓	✓	
2	นำผลการ ดำเนินงานโครงการ มาทบทวนความ เป็นไปได้ของกลุ่ม อาชีพ				✓			✓		✓					
3	นำผลการ ดำเนินงานโครงการ								✓	✓					

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	มาพัฒนาปรับปรุง														
	ส่วนใหญ่มีความต้องการเป้าหมายเพิ่ม แต่ งบประมาณไม่เพียงพอ							✓							
	ทบทวนว่าต้องการฝึกอาชีพเดิมหรือต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่					✓									
4	เพิ่มทักษะให้กลุ่มฝึกอาชีพ									✓					

ตารางที่ 4.3 การติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้ต้นสังกัดในแต่ละปีงบประมาณ พบว่า รายงานผลการดำเนินงานโครงการให้กับศูนย์พัฒนาการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพต.) ทุกวันที่ 25 ของเดือน (มีการสรุปค่าใช้จ่าย ฯลฯ) การจัดทำเอกสารสรุปโครงการและการติดตามความสำเร็จของโครงการ (การติดตามสอบถามในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การทบทวนโครงการ การพัฒนาปรับปรุงโครงการ การเพิ่มทักษะให้กลุ่มฝึกอาชีพ ยังมีปัญหาในด้านงบประมาณไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการเข้ารับการอบรมฯ)

1.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินการโครงการฝึกอาชีพในปีงบประมาณถัดไป

ตารางที่ 4. 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	สำรวจข้อมูลในแต่ละด้าน วางแผนขั้นตอนการจัดทำโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้													✓	
	สำรวจอาชีพที่จะส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน และเป็นความต้องการของท้องถิ่นโดยการนำผลของโครงการที่ผ่านมาหาข้อสรุป									✓					
2	ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง/งบพิเศษที่จัดตั้งเป็นสถานประกอบการจนสามารถประกอบอาชีพได้	✓				✓		✓		-					
3	ควรเพิ่มจำนวนเป้าหมายผู้เรียน							✓		-					
4	ควรแจ้งงบประมาณแต่ละ				✓					-					

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	กิจกรรมให้ชัดเจนให้ทันไตรมาสแรก														
5	งบประมาณควรจัดสรรมาครบถ้วนเต็มทุกโครงการ เพื่อความสะดวกต่อการบริหารจัดการ									-	✓				
6	สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ติดตามนิเทศเป็นระยะ ส่งเสริมงบประมาณจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้												✓		
7	แจ้งวงเงินโครงการก่อนที่จะมีการจัดสรรจริง เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมการ						✓								
8	ควรมีระบบติดตามผลการฝึกอบรม/การสร้างความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพให้ผู้เข้ารับ			✓											

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัด นราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	การอบรม														
9	จัดสรร งบประมาณให้ มากและรวดเร็ว กว่านี้											✓			
10	จัดงบประมาณให้ เพียงพอ								✓						
	รวม														

ตารางที่ 4.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณใน
ปีงบประมาณถัดไป พบว่า ต้องมีการสำรวจข้อมูลในด้านที่เกี่ยวข้อง และมีการวางแผน การจัด
สนับสนุนงบประมาณอย่างรวดเร็วและเพียงพอจนสามารถให้ผู้เรียนจัดตั้งสถานประกอบการเพื่อการ
ประกอบอาชีพได้ การเพิ่มจำนวนเป้าหมายผู้เรียน และการจัดระบบติดตามผลการฝึกอบรม เป็นต้น

**ตอนที่ 2 สำหรับหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอน
วิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ความคาดหวัง
ปัญหา และ อุปสรรคของการจัดการศึกษาอาชีพใน 3 ด้าน**

2.1 ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ (บุคลากร- ครูผู้สอน วิทยากรท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ ผู้
เข้าอบรม/งบประมาณ/วัสดุฝึก/เครื่องมืออุปกรณ์/การประชาสัมพันธ์/การประสานงานหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน/เครือข่ายการจัดการ/การจัดการอื่น ๆ ฯลฯ)

ตารางที่ 4. 5 ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่

	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ประสานงานกับผู้นำในชุมชน					✓									
2	สำรวจความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่					✓									
3	ดำเนินงานตามเป้าหมาย					✓									
4	มีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมในพื้นที่เนื่องจากปัญหาความไม่สงบ							✓		✓					
5	ความรู้ความสามารถและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะลดปัญหาความขัดแย้งได้ระดับหนึ่ง									✓					
6	การขอข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานฝึกอบรมล่าช้า				✓										
7	การจัดการด้านบุคลากร วิทยากรท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายหน่วยงานสนับสนุน	✓													

	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ต้องใช้ความสัมพันธ์ในพื้นที่เป็นสำคัญ														
8	มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน และสถานศึกษาสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุในการฝึกอบรม												✓		
9	บุคลากร วิทยากรที่มาจากสถานศึกษามีอุปสรรคในด้านภาระการสอนชั่วโมงประจำ	✓													
10	ใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ/ผู้เข้าอบรมมีความสนใจ/งบประมาณต้องเหมาะสมกับหลักสูตร/การประชาสัมพันธ์มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน		✓												

	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	และต่างหน่วยงาน														
11	บุคลากรในการติดตามการดำเนินการโครงการไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานที่ปฏิบัติ										✓				
12	การประสานกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ การใช้วิทยากรชุมชน จัดสิ่งสนับสนุน เช่น วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ ตามความต้องการของพื้นที่												✓		
13	บางสาขามีบุคลากรสอนน้อย ทำให้มีปัญหาในการจัดการ/ไม่มีเครือข่ายในพื้นที่มีความกังวลในความปลอดภัยของบุคลากร						✓								
14	มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฝึกอบรม และ													✓	

	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน และสถานศึกษาสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุในการฝึกอบรม														
15	ห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบอากาศร้อน			✓											
16	ความปลอดภัยในพื้นที่ การสื่อสารและวัสดุฝึกที่มีค่อนข้างจำกัด											✓			
	ความปลอดภัยในพื้นที่ / ภาษาที่ใช้								✓						

ตารางที่ 4.5 ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ พบว่า ต้องมีการประสานงานกับผู้นำชุมชน สำนวญความต้องการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ดำเนินงานตามเป้าหมาย การปฏิบัติงานมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัยจากความไม่สงบของพื้นที่ การมีอาชีพและม้งานทำจะลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ได้ การฝึกอบรมต้องการวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ สถานศึกษาทำหน้าที่จัดการและสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุ บุคลากรไม่พอเพียง การขอข้อมูลเอกสารจากหน่วยงาน/บุคคลที่มาเข้ารับการฝึกได้เข้าเป็นต้น

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ (พื้นฐานผู้เรียน/วิธีการฝึกอบรม/สื่อและการใช้สื่อ/การวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพที่คาดหวังและผลที่ได้ ฯลฯ)

ตารางที่ 4. 6 ด้านการจัดการเรียนรู้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับผู้อบรมมากที่สุดและใช้ในชีวิตประจำวันได้					✓									
2	ไม่มีปัญหา							✓							
3	ก่อนการอบรมผู้เรียนมีพื้นฐานทางอาชีพเบื้องต้นต้องการฝึกอบรมกับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และคาดหวังว่าจะนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน												✓		
4	ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้หลากหลายไม่เท่ากัน ครู/วิทยากรต้องมีทักษะในการถ่ายทอดที่ดี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้เท่าๆกันของผู้เรียน									✓					
5	การฝึกอบรมบาง				✓										

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	วิชาชีพต้องใช้ อุปกรณ์ที่มีราคาสูง														
6	ส่วนมากทำได้ใน ระดับดี กลุ่มเป้าหมายมี การศึกษา ระดับพื้นฐาน สามารถสื่อสารได้ เข้าใจ ปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับ ฝึกอบรมได้เป็นที่ น่าพอใจ	✓													
7	ผู้เข้าอบรมมี พื้นฐานต่างกัน วิทยากรต้องใช้ เวลาและสื่อของ จริง ต้องให้ปฏิบัติ ตามขั้นตอนอย่าง ละเอียดและทั่วถึง มีการประเมินผล งานตามคุณภาพ งาน ทำให้ได้ผลงาน ออกมาในระดับดี		✓												
8	พื้นฐานผู้เรียน แตกต่างกัน และมี ข้อจำกัดในการอ่าน การเขียน										✓				

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
9	เน้นให้ผู้ฝึกอาชีพได้รับประโยชน์ให้มาก สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง												✓		
10	จำนวนผู้เรียนสนใจมาก ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน			✓											
11	มีการฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่เพื่อให้เกิดทักษะมากขึ้น รู้ขั้นตอนเพื่อจะได้นำไปปรับใช้											✓			
12	พื้นฐานผู้เรียนไม่เท่ากัน								✓						

ตารางที่ 4.6 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ก่อนการอบรมผู้เรียนมีพื้นฐานทางอาชีพเบื้องต้น ต้องการฝึกอบรมกับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และคาดหวังว่าจะนำความรู้ไปใช้ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้หลากหลายไม่เท่ากัน ครู/วิทยากรต้องมีทักษะในการถ่ายทอดที่ดี/การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้เท่าๆกันของผู้เรียนประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน และต้องให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าอบรมให้มากที่สุด นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้ เป็นต้น

2.3 ด้านการนำไปใช้ (การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปแผนงานโครงการ ได้แก่ การประชุมชี้แจงจากส่วนกลาง การสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษา การนำไปสู่การปฏิบัติ การจัดเก็บข้อมูลระหว่างทาง การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินโครงการ และการสรุปรายงาน ฯลฯ)

ตารางที่ 4. 7 ด้านการนำไปใช้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ลงพื้นที่ปฏิบัติงานโดยใช้วิทยากรชาวบ้านและวิทยากรวิทยาลัย					✓									
2	ประเมินผลการฝึกการปฏิบัติงาน และผลงานชิ้นงานที่ได้					✓									
3	สามารถสร้างความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมได้							✓							
4	มีการสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจตรงกัน มีการประเมินโครงการและสรุปผลงานตามขั้นตอนและกระบวนการ									✓					
5	เน้นการปฏิบัติจริงได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการติดตามผู้เรียนโดยทำแบบสอบถาม												✓		

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	จัดทำรูปเล่มโครงการเพื่อเป็นข้อมูลในรอบถัดไป														
6	การส่งหลักฐานการฝึกอบรมจากหน่วยงาน/ผู้เข้ารับการอบรมล่าช้า				✓										
7	สามารถนำเสนอที่ประชุมในระดับนโยบาย ได้แก่ ผลจากการลงพื้นที่การรายงานเป็นรูปเล่ม การประชาสัมพันธ์ตามสื่อ สามารถสร้างความเข้าใจและเป็นที่พอใจของผู้บริหารระดับนโยบาย	✓													
8	มีการชี้แจงรายละเอียดในระดับส่วนกลาง สถานศึกษาและผู้ปฏิบัติ มีการสำรวจข้อมูล การเก็บข้อมูล การจัดกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการอบรม การ		✓												

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ประเมินผลโครงการ สรุปรายงานผลตาม ขั้นตอน														
9	มีการวางแผนเป็น ขั้นตอนอย่างเป็น ระบบ แต่ขาดกับ จัดเก็บข้อมูลอย่าง เป็นระบบ ทำให้ การสรุปรายงาน ล่าช้า										✓				
10	ชี้แจงทำความเข้าใจ กับบุคลากร และ เข้าใจบริบทของ พื้นที่ สอบถามจาก ผู้เข้ารับการอบรม โดยตรง												✓		
11	มีหน่วยงานในการ ฝึกอบรมเข้าไปมาก ทำให้ชาวบ้านไม่มี ความตั้งใจในการ ต่อยอดอาชีพมาก นัก						✓								
12	การฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ได้ จริงใน ชีวิตประจำวัน ลด ค่าใช้จ่ายใน			✓											

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ครัวเรือน														
13	ต้องมีการวางแผน ทำโครงการ มีการ ประเมินผล การ จัดทำรายงาน และ มอบเกียรติบัตร ให้กับผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม											✓			
14	การประเมินมีทั้ง ประเมินก่อนและ หลังเพื่อ เปรียบเทียบผล										✓				

ตารางที่ 4.7 ด้านการนำไปใช้ พบว่า ต้องสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจตรงกัน มีการประเมินโครงการ และสรุปผลงานตามขั้นตอนและกระบวนการ เน้นการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการติดตามผู้เรียนโดยทำแบบสอบถาม จัดทำรูปเล่มโครงการเพื่อเป็นข้อมูลในรอบถัดไป ต้องให้เกิดประโยชน์กับองค์กรและสังคม การประเมินผลต้องประเมินจากการฝึกทั้งก่อนและหลัง เน้นการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ได้ผลงานที่เป็นชิ้นงาน ต้องจัดผู้ฝึกให้ การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการใช้วิทยากรชาวบ้านและจากสถานศึกษา มีหลายหน่วยงานที่เข้าไปฝึกอาชีพทำให้ชาวบ้านไม่ตั้งใจในการต่อยอดอาชีพมากนัก เป็นต้น

2.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนเพื่อการดำเนินการโครงการฝึกอาชีพในปีงบประมาณถัดไป

ตารางที่ 4. 8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ควรสนับสนุนเป็นประจำทุกปี					✓									
2	ควรอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี					✓									
3	ไม่มีปัญหา							✓							
4	ต้องการงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ค่าวิทยากร และการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน												✓		
5	การอบรมที่ผ่านมาผู้เข้าอบรมยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพ เนื่องจากยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ									✓					
8	ให้มีการอบรมในสถานศึกษาเนื่องจากสถานการณ์ความปลอดภัยในพื้นที่														
9	ควรมีการติดตามผลหลังจากการ		✓												

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดงบประมาณให้เหมาะสมกับหลักสูตร ควรมีการพัฒนากลุ่มเดิม และบริหารจัดการเรื่องตลาดจำหน่ายสินค้า														
10	การนิเทศติดตามการกำกับดูแลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์										✓				
11	จัดให้กลุ่มว่างงานได้เรียนวิชาชีพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย												✓		
12	ควรจัดสรรงบประมาณมาแต่เนิ่น ๆ เนื่องจากมีบุคลากรน้อย ต้องวางแผนเพื่อไม่ให้เกิดกระทบต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา						✓								
13	ควรฝึกอบรมวิชาชีพให้			✓											

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ผู้ด้อยโอกาส/ควรสนับสนุนงบประมาณในส่วนเครื่องจักรและอุปกรณ์ให้มากกว่านี้														
14	การจัดสรรงบประมาณที่รวดเร็ว ต้องมีการบูรณาการการจัดफीกอาชีพและต้องมีอาชีพ การสร้างงานได้อย่างยั่งยืน											✓			
15	ควรเป็นอาชีพที่ทันสมัยเข้ากับยุคเหตุการณ์								✓						

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า ควรมีกิจกรรมตลอดปี ต้องเพิ่มงบประมาณในด้านวัสดุอุปกรณ์ วิทยาการ และการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรม การนิเทศติดตาม ควรจัดให้กลุ่มว่างงานได้มีอาชีพโดยไม่มีค่าใช้จ่าย จัดงบประมาณมาแต่เนิ่น ๆ เพิ่มการบริหารจัดการเรื่องตลาดจำหน่ายสินค้า ควรเป็นอาชีพที่ทันสมัยเข้ากับยุคเหตุการณ์ เป็นต้น

ตอนที่ 3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 โครงการที่ท่านคิดว่าได้มีการดำเนินการจนเป็นเลิศหรือเป็นตัวอย่างได้ ได้แก่

ตารางที่ 4. 9 โครงการที่มีการดำเนินการจนเป็นเลิศของสถานศึกษา

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ					✓		✓							
2	โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ									✓					
3	โครงการทำอิฐตัวหนอน												✓		
4	โครงการฝึกอาชีพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา				✓										
5	โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	✓													
6	โครงการเพิ่มคุณวุฒิเพื่อการทำงานต่างประเทศ		✓												
7	โครงการฝึกงานต่างภาค ต่างพื้นที่										✓				
8	โครงการศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอำเภอสุคิริน												✓		

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
9	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนในโรงเรียนขยายโอกาส						✓								
10	โครงการ Fix it Center			✓											
11	โครงการ Fix It Center											✓			
12	โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม									✓					

ตารางที่ 4.9 โครงการที่มีการดำเนินการจนเป็นเลิศของสถานศึกษา พบว่าวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และวิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ และวิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-ลก ได้แก่ โครงการทำอิฐตัวหนอน วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ได้แก่ โครงการเพิ่มคุณวุฒิเพื่อการทำงานต่างประเทศ วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ โครงการฝึกงานต่างภาค ต่างพื้นที่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ โครงการศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอำเภอสุคีริน วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนในโรงเรียนขยายโอกาส วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี และวิทยาลัยการอาชีพเบตง ได้แก่ โครงการ Fix it enter และวิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น

3.2 โครงการดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างไรบ้าง (ผลที่เกิดขึ้นต่อความต้องการด้านนโยบาย ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ การมีรายได้และจำนวนรายได้ที่เกิดขึ้น จำนวนอาชีพที่ได้มีการฝึกอบรมไปในรอบปีงบประมาณ จำนวนอาชีพที่ได้มีการดำเนินการต่อเนื่องจนมีรายได้ การแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน การเพิ่มปริมาณผู้เรียน ฯลฯ)

ตารางที่ 4. 10 ความเหมาะสมของโครงการต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ผู้ร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่ได้มีการศึกษาในระดับสูง โครงการสามารถทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความรู้สามารถนำไปประกอบอาชีพและแก้ปัญหาในสถาบัน ส่วนการมีรายได้ขอผู้ร่วมโครงการขึ้นอยู่กับโอกาสของทุน และงบประมาณในการสนับสนุน					✓									
2	เป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ของเยาวชน ทำให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน							✓							

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
3	ผู้เข้าร่วมโครงการมีอาชีพมีการดำเนินการต่อเนื่องจนมีรายได้													✓	
4	เป็นโครงการที่จัดตั้งในพื้นที่ชุมชนสามารถฝึกอบรมวิชาชีพ และเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)									✓					
5	การเพิ่มปริมาณผู้เรียน การได้ฝึกปฏิบัติ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเรียนสายอาชีพ				✓										
6	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุกหลักสูตร ได้รับความรู้ ทักษะการทำงาน สร้างรายได้	✓													

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	เป็นอาชีพเสริมและยึดเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ งานปลูกกระเบื้อง งานปูน งานซ่อมและประกอบคอมพิวเตอร์ และงานเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร เป็นต้น														
7	ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ทักษะที่ได้รับพัฒนางาน มีรายได้ที่มั่นคง		✓												
8	ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในการฝึกอาชีพ รับประสบการณ์จากสถานประกอบการสร้างโอกาสการมีงานทำ สถานประกอบการจ้างต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว														
9	มีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมโครงการผู้เรียนไม่ต้องเดิน												✓		

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	ทางไกล สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง														
10	สร้างโอกาสในการมีอาชีพและรายได้ / สร้างพื้นฐานในการเรียนสายอาชีพ						✓								
11	ได้มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยมีการบริการวิชาชีพโดยมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก ชุมชนมีการประกอบอาชีพเสริมจนมีรายได้ตามหลักปรัชญาของศาสตร์พระราชา เป็นการประชาสัมพันธ์ในการเพิ่มปริมาณผู้เรียนได้			✓											
12	โครงการสร้างความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการดีมาก เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ สร้างอาชีพที่ยั่งยืน ประชาสัมพันธ์											✓			

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	สถานศึกษา การเพิ่มปริมาณผู้เรียน สร้างเครือข่ายและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี														
13	นโยบายมีความเหมาะสมกับพื้นที่								✓						

ตารางที่ 4.10 ความเหมาะสมของโครงการต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ พบว่า ผู้ร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่ได้มีการศึกษาในระดับสูง โครงการสามารถทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพและแก้ปัญหาในสถาบัน ส่วนการมีรายได้ของผู้ร่วมโครงการ ขึ้นอยู่กับโอกาสของทุน และงบประมาณในการสนับสนุน เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ของเยาวชน ทำให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ผู้เข้าร่วมโครงการมีอาชีพมีการดำเนินการต่อเนื่องจนมีรายได้ และ เป็นโครงการที่จัดตั้งในพื้นที่ชุมชน สามารถฝึกอบรมวิชาชีพ และเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุกหลักสูตร การไปฝึกในพื้นที่ทำให้ไม่ต้องเดินทางไกล และนโยบายมีความเหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น

3.3 ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุง หรือ แก้ไขหรือไม่/ หรือ ยังคงไว้ /หรือ มีนโยบายหรือโครงการใหม่ ๆ ที่ควรจะมีอะไรบ้าง ที่จะทำให้การสร้างงาน สร้างอาชีพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่ความยั่งยืนได้ /ตลอดทั้งจำนวนครั้งและวิธีการทบทวนยุทธศาสตร์เพื่อนำไปกำหนดนโยบายในครั้งต่อไปจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มีกี่หน่วยงานอะไรบ้าง) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร / และรูปแบบการกำหนดนโยบายที่เป็นอยู่ทำอย่างไรบ้าง/ต้องปรับปรุงหรือไม่

ตารางที่ 4. 11 ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุง แก้ไข
การจัดทำโครงการใหม่ เพื่อสารสร้างงาน สร้างอาชีพให้สู่ความยั่งยืน

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัด นราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ควรมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และ เน้นกลุ่มเป้าหมายที่ ฝึกอาชีพได้ประสบ ความสำเร็จ หา โอกาสให้กับผู้ร่วม โครงการมีช่องทาง และทุนใน การศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพได้ ควรมีการสนับสนุน ในเชิงบูรณาการ จากภาครัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้อง					✓									
2	ควรมีการทบทวน กิจกรรมและเพิ่ม เป้าหมายผู้เรียนให้ มากขึ้น							✓							
3	ควรมีการปรับปรุง แก้ไขตามบริบทของ พื้นที่เนื่องจากการ ฝึกอาชีพดำเนินการ มาหลายปีแล้วยัง แก้ปัญหาไม่ได้ ชุมชนยังไม่มี ความ									✓					

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	เข้มแข็ง ควรให้ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาความเป็นอยู่ ของชุมชนเป็นผู้ วิเคราะห์ข้อมูลและ หาแนวทางในการ ดำเนินการต่อไป														
4	ต้องปรับปรุงแก้ไข แม่พิมพ์อิฐตัว หนอน													✓	
5	มีความเหมาะสม แต่ต้องกำกับดูแล และทำอย่างจริงจัง				✓										
6	เป็นนโยบายที่มี ความเหมาะสมกับ สภาพพื้นที่และ สถานการณ์ บ้านเมือง นอกจาก เป็นการส่งเสริม อาชีพให้ประชาชน เยาวชน ยังเป็นการ สร้างความเข้าใจอัน ดีระหว่างรัฐกับ ประชาชน สอศ. ควรส่งเสริม งบประมาณด้าน	✓													

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	การติดตามกลุ่มอาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว จะส่งเสริมต่อเนื่องอย่างไร														
7	จัดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายไม่ให้อำนาจมากเกินไป		✓												
8	โครงการมีความเหมาะสมกับนโยบาย										✓				
9	ควรให้มีโครงการศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพตลอดไปเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในพื้นที่/งบประมาณที่จัดต้องให้เพียงพอในการบริหารจัดการ												✓		
10	ต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีการติดตามประเมินผลการฝึกอาชีพว่ามีการนำไปประกอบอาชีพหรือไม่						✓								

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
11	นโยบายมีความเหมาะสมแล้ว ควรเพิ่มหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ส่งถึงชุมชนอย่างยั่งยืน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับท้องถิ่น และควรส่งเสริมการต่อยอดธุรกิจให้เห็นผลชัดเจน			✓											
12	โครงการดีอยู่แล้ว มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น											✓			
13	ให้คงนโยบายไว้ เพราะต้องให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียน								✓						

ตารางที่ 4.11 ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการใหม่ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้สู่ความยั่งยืน พบว่า ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นกลุ่มเป้าหมายที่ฝึกอาชีพได้ประสบความสำเร็จ หาโอกาสให้กับผู้ร่วมโครงการ มีช่องทางและทุนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ ควรมีการสนับสนุนในเชิงบูรณาการจาก

ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงแก้ไขตามบริบทของพื้นที่ เนื่องจากการฝึกอาชีพ ดำเนินการมาหลายปีแล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้ ชุมชนยังไม่มี ความเข้มแข็ง ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางในการดำเนินการ และควรมีการทบทวนกิจกรรมและเพิ่มเป้าหมายผู้เรียนให้มากขึ้น เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน ควรส่งเสริมงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพียงพอเน้นการติดตามประเมินผลการนำไปประกอบอาชีพได้จริง เป็นต้น

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 4. 12 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	โครงการจะสำเร็จได้ต่อเมื่อมีการติดตามผู้สำเร็จการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย ตลอดจนการให้โอกาสกับสถาบันปอเนาะได้พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษาและการไปประกอบอาชีพ					✓									
2	ไม่มี							✓							
3	ปรับขนาดก้อนอิฐตัวหนอนให้ได้มาตรฐาน												✓		
4	มีหลายหน่วยงานเข้าไปจัดตั้งกลุ่ม									✓					

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	อาชีพแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ดูความพร้อมของชุมชนประกอบไปด้วย														
5	ควรเลือกหาเวลาฝึกให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนปกติ				✓										
6	เน้นการทำ Road Show ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆด้วย	✓													
7	กำหนดการปฏิบัติแต่ละโครงการให้ชัดเจน		✓												
8	การจัดสรรงบประมาณให้ในไตรมาสที่ 1 เพื่อจะได้ดำเนินการทันตามกำหนด										✓				
9	ควรฝึกอบรมในสถานศึกษาเพื่อความสะดวกในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์												✓		
10	จัดสรรงบประมาณต้นปีและโอนให้เร็ว						✓								

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
11	ควรมีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพเสริมตามหลักความพอเพียงอย่างยั่งยืน			✓											

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า โครงการจะสำเร็จได้ต่อเมื่อมีการติดตามผู้สำเร็จการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมาย ตลอดจนการให้โอกาสกับสถาบันปอเนาะได้พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษาและการไปประกอบอาชีพ มีหลายหน่วยงานเข้าไปจัดตั้งกลุ่มอาชีพแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ควรดูความพร้อมของชุมชนและเวลาประกอบไปด้วยกับการจัดการเรียนการสอนปกติ จัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาและควรทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภารกิจตรงหรือคล้ายกัน เป็นต้น

ตอนที่ 4 สำหรับผู้เรียน

4.1 ชื่อโครงการที่เข้าฝึกอบรม

ตารางที่ 4. 13 ชื่อโครงการของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	โครงการฝึกกระยาสัน/จัดตั้งกลุ่มอาชีพ					✓				✓					
2	โครงการงานก่อสร้าง							✓							

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
3	โครงการเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร													✓	
4	โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและฝึกอบรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม				✓										
5	โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	✓													
6	โครงการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น		✓												
7	โครงการฝึกอาชีพในสถาบันปอเนาะ										✓				
8	โครงการสอนหลักสูตรระยะสั้นให้กับเด็กยากจนซีซีเอฟ												✓		
9	โครงการฝึกอบรมอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา						✓								
10	โครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น			✓											
11	โครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนเอกชน											✓			

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
	สอนศาสนาอิสลาม														
	รวม														

ตารางที่ 4.13 ชื่อโครงการของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และวิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ โครงการฝึกอบรมระยะสั้นและจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ โครงการงานก่อสร้าง วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-โลก ได้แก่ โครงการเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและฝึกอบรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพในสถาบันปอเนาะ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ โครงการสอนหลักสูตรระยะสั้นกับเด็กยากจนซีซีเอฟ วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น และวิทยาลัยการอาชีพเบตง ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น

4.2 ชื่อวิชาชีพ

ตารางที่ 4. 14 ชื่อวิชาชีพ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์					✓									
2	ช่างก่อสร้าง							✓							
3	การเดินสายภายในอาคาร												✓		
4	ตัดเย็บผ้าสตรี									✓					
5	การทำขนมไทย				✓										

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
6	ช่างปูกระเบื้อง	✓													
7	การพับผ้าชั้นหมากที่ใช้ในพิธีของชาวไทยมุสลิม		✓												
8	การทำอาหาร (อาหารและโภชนาการ)										✓				
9	ผลิตภัณฑ์จักสานจากหญ้าแฝก												✓		
10	อบรมการทำคุกกี้เสริมสมุนไพร						✓								
11	เสื้อสมัยนิยม			✓											
12	การเดินสายไฟฟ้าเบื้องต้น											✓			
	รวม														

ตารางที่ 4.14 ชื่อวิชาชีพ พบว่า วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ได้แก่ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า และช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ ช่างก่อสร้าง วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ ตัดเย็บผ้าสตรี วิทยาลัยการอาชีพสุโงโก-ลก ได้แก่ การเดินสายภายในอาคาร วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ การทำขนมไทย วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ ช่างปูกระเบื้อง วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ได้แก่ การพับผ้าชั้นหมากที่ใช้ในพิธีของชาวไทยมุสลิม วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ การทำอาหาร (อาหารและโภชนาการ) วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จักสานจากหญ้าแฝก และวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ การทำคุกกี้เสริมสมุนไพร เป็นต้น

4.3 ระยะเวลา

ตารางที่ 4.15 ระยะเวลา

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	5 วัน					✓									
2	125 ชั่วโมง (วันละ 6-8 ชั่วโมง) หรือ 15-20 วัน							✓							
3	10 วัน									✓					
4	5 วัน													✓	
5	6 วัน				✓										
6	5 วัน	✓													
7	5 วัน		✓												
8	20 วัน										✓				
9	2 วัน												✓		
10	2 วัน						✓								
11	13 วัน			✓											
12	13 วัน											✓			
	รวม														

ตารางที่ 4.15 ระยะเวลา พบว่ามีระยะเวลาดังแต่ 2 วัน 5 วัน 6 วัน 10 วัน 13 วัน และ 15-20 วัน เป็นต้น

4.4 เหตุผลที่เลือกวิชานี้

ตารางที่ 4. 16 เหตุผลที่เลือกวิชานี้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ตรงกับความต้องการของชุมชน					✓		✓							
2	เพิ่มความรู้ความสามารถ/นำไปประกอบอาชีพได้													✓	
3	นำไปประกอบอาชีพได้จริง									✓					
4	ใช้ประกอบอาชีพเสริม				✓										
5	ได้ความรู้ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพได้	✓													
6	ให้มีความรู้ทักษะ/นำไปประกอบอาชีพเสริม		✓												
7	สร้างอาชีพให้กับตนเองได้										✓				
8	นำความรู้ไปประกอบอาชีพและพัฒนาได้ด้วย การพึ่งพาตนเอง												✓		
9	เป็นอาชีพเสริม / สร้างรายได้						✓								

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
10	เรียนเพื่อนำไปใช้เองในครอบครัวทั้งตนเองและสมาชิก			✓											
11	นำไปใช้กับชีวิตจริง/ นำไปประกอบอาชีพ/ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์											✓			

ตารางที่ 4.16 เหตุผลที่เลือกวิชานี้ พบว่า ตรงกับความต้องการของชุมชน นำไปใช้กับชีวิตจริง และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ/นำไปประกอบอาชีพได้ทั้งตนเองและสมาชิก เป็นต้น

4.5 ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้

ตารางที่ 4. 17 ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	การนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้					✓									
2	ก่ออิฐ ฉาบปูน ปูกระเบื้องได้							✓							
3	นำไปประกอบอาชีพได้จริง และเพื่อลดรายจ่าย									✓					
4	นำไปประกอบอาชีพและใช้ในชีวิตประจำวัน													✓	

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
5	สร้างรายได้ในครอบครัว				✓										
6	นำไปประกอบอาชีพ เป็นรายได้หลักและรายได้เสริม														
7	ประกอบอาชีพเสริม ให้มีความรู้ทักษะ นำไปถ่ายทอดให้กับชุมชน		✓												
8	นำไปประกอบอาชีพ										✓				
9	มีอาชีพที่มั่นคง												✓		
10	เป็นอาชีพเสริม มีรายได้						✓								
11	เป็นอาชีพในอนาคต และลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว			✓											
12	นำไปใช้งานได้จริง ได้ประสบการณ์ และมีความรู้											✓			

ตารางที่ 4.17 ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้ พบว่า ต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริงในชีวิตประจำวัน สร้างรายได้ และเพื่อลดรายจ่าย เป็นต้น

4.6 ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรมให้อยู่ในระดับใดบ้าง (ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ปรับปรุง พร้อมคำอธิบายประกอบ)

ตารางที่ 4. 18 ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรม

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส	
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2
(1)	ความรู้ความสามารถของวิทยากร	ดี มาก	ดี	ดี มาก	ดี มาก	ดี	ดี มาก	ดี มาก		ดี มาก	ดี มาก	ดี	ดี	ดีมาก
(2)	วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดี	ดี	ดี มาก	เพียงพอ		ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
(3)	ระยะเวลา	ปานกลาง	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	น้อย		ดี	ดี	ดี	ปานกลาง	น้อย
(4)	ขั้นตอนการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเข้าใจและปฏิบัติได้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี มาก	ดี		ดี	ดี มาก	ดี	ดี	เข้าใจ
(5)	ความสามารถที่ได้รับภายหลังการฝึกอบรมช่วยให้ท่านนำไปเป็นอาชีพได้	ดี	ดี	ดี	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ปฏิบัติได้		ปานกลาง	ดี	ดี	ดี	ประกอบอาชีพได้
(6)	อาชีพที่ท่านได้ทำ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น (เฉลี่ยต่อเดือน หรือ ตามฤดูกาล หรือ ลดรายจ่าย)	2	2	2	2			2		2	2		2	2
	ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้/ยังไม่ได้					3	3					3		

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัดนราธิวาส	
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2
	ดำเนินการ/ ลดรายจ่ายใน การดูแล ซ่อมแซม													
(7)	ความพึงพอใจ ในภาพรวม (ดี มาก ดี ปาน กลาง พอใช้ ปรับปรุง)	ดี มาก	ดี มาก	ดี	ดี	ดี	ดี	-		ดี	ดี มาก	ดี มาก	ดี	ดีมาก
(8)	ความต้องการ เพิ่มเติม (เพิ่มเติม รายละเอียดที่ ต้องการ)													
	(8.1) ความรู้			✓		✓		-				✓	✓	
	(8.2) ทู่น			✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
	(8.3) เทคโนโลยี			✓		-		-				✓	✓	✓
	(8.4) บรรจุ ภัณฑ์					-	✓	-						
	(8.5) การตลาด					-	✓	-			✓			
	(8.6) บัญชี ครัวเรือน					-		-						
	(8.7) อื่นๆ (ถ้า มี)					-		-			✓			

หมายเหตุ ความหมายของหมายเลข ข้อ 6. / 1 หมายถึง รายได้น้อยกว่าเดือนละ 1,000 บาท / 2 หมายถึง รายได้มากกว่า 1,000-2,000 บาท และ 3 หมายถึงอื่นๆ (ระบุ) ตาราง 18 ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรม พบว่า ความรู้ความสามารถของวิทยากร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก วัสดุอุปกรณ์เพียงพออยู่ในระดับ

ระยะเวลาอยู่ในระดับน้อยถึงดี ขั้นตอนการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเข้าใจและปฏิบัติได้อยู่ในระดับดี
ความสามารถที่ได้รับภายหลังการฝึกอบรมช่วยให้ท่านนำไปเป็นอาชีพได้ อยู่ในระดับปานกลางถึงดี
อาชีพที่ท่านได้ทำ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในลักษณะมีรายได้เพิ่มมากกว่าเดือนละ 1,000-2,000 บาท
และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับดีถึงดีมาก/ยังไม่ได้
ดำเนินการ/ลดรายจ่ายในการซ่อมแซมความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยี
การตลาด บรรลุเกณฑ์ เป็นต้น

4.7 ข้อเสนอแนะในการจัดฝึกอบรมครั้งต่อไป

ตารางที่ 4. 19 ข้อเสนอแนะ

ที่	ชื่อโครงการ	จังหวัดปัตตานี						จังหวัดยะลา					จังหวัด นราธิวาส		หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	
1	ควรอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี					✓									
2	สามารถใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพได้					✓									
3	เพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น					-								✓	
4	ไม่มี					-		✓		✓					
5	การมีวิทยากรฝึกสอนอาชีพที่หลากหลาย					-					✓				
6	ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					-							✓		
7	มีการสอนการตลาด					-	✓								
8	การใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ทันสมัย / สำรวจความต้องการ ของผู้เรียน			✓											
	รวม														

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี ที่สามารถใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพได้ การเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น การมีวิทยากรฝึกสอนอาชีพที่หลากหลาย มีการสอนการตลาด และ การใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ทันสมัยโดยสำรวจจากความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเพื่อศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ก. ความเห็นของหัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ

1) จำนวนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนทั้งสิ้น 13 สถานศึกษา ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 6 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และ วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 5 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยการอาชีพรามัน และวิทยาลัยการอาชีพเบตง และจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 2 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และ วิทยาลัยการอาชีพสุไหงโกลก

2) มีสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 13 สถานศึกษา พบว่า มีจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพจำนวน 11 โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในสถาบันศึกษาปอเนาะ โครงการเพิ่มคุณวุฒิและเกียรติบัตรเพื่อให้ประชาชนไปทำงานต่างประเทศ โครงการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพให้ได้มาตรฐาน โครงการฝึกอาชีพเยาวชนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและฝึกอาชีพ

ให้เยาวชนสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการฝึกอาชีพให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ และโครงการฝึกอาชีพให้กลุ่มพิเศษ (กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบฯ) เป็นต้น

3) การกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอาชีพอะไร อย่างไร พบว่าสถานศึกษามีขั้นตอนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ มีการสำรวจความต้องการรายวิชาชีพที่ต้องการเข้าฝึกอบรม (จำนวนผู้เรียน วิชาชีพที่สามารถพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับกลุ่มหรือหน่วยงานได้ ฯลฯ) การจัดทำโครงการเสนอสถานศึกษา (การจัดทำคำสั่งการปฏิบัติงาน การจัดซื้อวัสดุ ฯลฯ) การดำเนินการฝึกอบรม (การจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้ผู้เข้ารับการอบรมฯ) และการสรุปผลรายงานการดำเนินการโครงการ เป็นต้น

4) การติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้ต้นสังกัดในแต่ละปีงบประมาณพบว่ารายงานผลการดำเนินงานโครงการให้กับศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพต.) ทุกวันที่ 25 ของเดือน (มีการสรุปค่าใช้จ่าย ฯลฯ) การจัดทำเอกสารสรุปโครงการและการติดตามความสำเร็จของโครงการ (การติดตามสอบถามในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การทบทวนโครงการ การพัฒนาปรับปรุงโครงการ การเพิ่มทักษะให้กลุ่มฝึกอาชีพ ยังมีปัญหาในด้านงบประมาณไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการเข้ารับการอบรมฯ)

5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณในปีงบประมาณถัดไปต้องมีการสำรวจข้อมูลในด้านที่เกี่ยวข้อง และมีการวางแผน การจัดสนับสนุนงบประมาณอย่างรวดเร็วและเพียงพอจนสามารถให้ผู้เรียนจัดตั้งสถานประกอบการเพื่อการประกอบอาชีพได้ การเพิ่มจำนวนเป้าหมายผู้เรียน และการจัดระบบติดตามผลการฝึกอบรม เป็นต้น

ข. ความเห็นของหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ความคาดหวัง ปัญหา และ อุปสรรคของการจัดการศึกษาอาชีพใน 3 ด้าน

1) ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ ต้องมีการประสานงานกับผู้นำชุมชน สำรวจความต้องการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ดำเนินงานตามเป้าหมาย การปฏิบัติงานมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัยจากความไม่สงบของพื้นที่ การมีอาชีพและมืงานทำจะลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ได้ การฝึกอบรมต้องการวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ สถานศึกษาทำหน้าที่จัดการและสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุ บุคลากรไม่พอเพียง การขอข้อมูลเอกสารจากหน่วยงาน/บุคคลที่มาเข้ารับการฝึกได้ช้า เป็นต้น

2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ก่อนการอบรมผู้เรียนมีพื้นฐานทางอาชีพเบื้องต้น ต้องการฝึกอบรมกับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และคาดหวังว่าจะนำความรู้ไปใช้ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้หลากหลายไม่เท่ากัน ครู/วิทยากรต้องมีทักษะในการถ่ายทอดที่ดี/การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มพูน

ความรู้ให้เท่ากันของผู้เรียนประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน และต้องให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าอบรมให้มากที่สุด นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้ เป็นต้น

3) ด้านการนำไปใช้ ต้องสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรรับรู้ และเข้าใจตรงกัน มีการประเมินโครงการ และสรุปผลงานตามขั้นตอนและกระบวนการ เน้นการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการติดตามผู้เรียนโดยทำแบบสอบถาม จัดทำรูปเล่มโครงการเพื่อเป็นข้อมูลในรอบถัดไป ต้องให้เกิดประโยชน์กับองค์กรและสังคม การประเมินผลต้องประเมินจากการฝึกทั้งก่อนและหลัง เน้นการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ได้ผลงานที่เป็นชิ้นงาน ต้องจัดคู่มือให้ การปฏิบัติงานในพื้นที่มีการใช้วิทยากรชาวบ้านและจากสถานศึกษา มีหลายหน่วยงานที่เข้าไปฝึกอาชีพทำให้ชาวบ้านไม่ตั้งใจในการต่อยอดอาชีพมากนัก เป็นต้น

4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีกิจกรรมตลอดปี ต้องเพิ่มงบประมาณในด้านวัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร และการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรม การนิเทศติดตาม ควรจัดให้กลุ่มว่างงานได้มีอาชีพโดยไม่มีค่าใช้จ่าย จัดงบประมาณมาแต่เนิ่น ๆ เพิ่มการบริหารจัดการเรื่องตลาดจำหน่ายสินค้า ควรเป็นอาชีพที่ทันสมัยเข้ากับยุคเหตุการณ์ เป็นต้น

2. ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ก. ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

1) โครงการที่มีการดำเนินการจนเป็นเลิศของสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และ วิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในสถาบันปอเนาะ วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ และวิทยาลัยการอาชีพสุไหงโก-ลก ได้แก่ โครงการทำอิฐตัวหนอน วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ได้แก่ โครงการเพิ่มคุณวุฒิเพื่อการไปทำงานต่างประเทศ วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ โครงการฝึกงานต่างภาค ต่างพื้นที่ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ โครงการศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอำเภอสุคีริน วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนในโรงเรียนขยายโอกาส วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี และวิทยาลัยการอาชีพเบตง ได้แก่ โครงการ Fix it enter และวิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น

2) ความเหมาะสมของโครงการต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ ผู้ร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่ได้มีการศึกษาในระดับสูง โครงการสามารถทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพและแก้ปัญหาในสถาบัน ส่วนการมีรายได้ของผู้ร่วม

โครงการ ขึ้นอยู่กับโอกาสของทุน และงบประมาณในการสนับสนุน เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ของเยาวชน ทำให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ผู้เข้าร่วมโครงการมีอาชีพมีการดำเนินการต่อเนื่องจนมี รายได้ และ เป็นโครงการที่จัดตั้งในพื้นที่ชุมชน สามารถฝึกอบรมวิชาชีพ และเพิ่มปริมาณผู้เรียนใน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุกหลักสูตร การไปฝึกในพื้นที่ทำให้ไม่ต้องเดินทางไกล และนโยบายมีความ เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น

3) ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุง แก้ไข การจัดทำโครงการใหม่ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้สู่ความยั่งยืน ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นกลุ่มเป้าหมายที่ฝึกอาชีพได้ประสบความสำเร็จ หาโอกาสให้กับผู้ร่วมโครงการมีช่องทางและ ทุนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ ควรมีการสนับสนุนในเชิงบูรณาการจากภาครัฐและเอกชนที่ เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงแก้ไขตามบริบทของพื้นที่ เนื่องจากการฝึกอาชีพดำเนินการมาหลายปี แล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้ ชุมชนยังไม่มี ความเข้มแข็ง ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความ เป็นอยู่ของชุมชนเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางในการดำเนินการ และควรมีการทบทวน กิจกรรม และเพิ่มเป้าหมายผู้เรียนให้มากขึ้น เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน ควรส่งเสริมงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพียงพอเน้นการติดตามประเมินผลการนำไปประกอบอาชีพได้ จริง เป็นต้น

4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โครงการจะสำเร็จได้ต่อเมื่อมีการติดตามผู้สำเร็จการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย ตลอดจนการให้โอกาสกับสถาบันปอเนาะได้พัฒนาบุคลากรให้มี คุณภาพทั้งด้านการศึกษาและการไปประกอบอาชีพ มีหลายหน่วยงานเข้าไปจัดตั้งกลุ่มอาชีพแต่ยังไม่ ประสบผลสำเร็จ ควรดูความพร้อมของชุมชนและเวลาประกอบไปด้วยกับการจัดการเรียนการสอน ปกติ จัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาและควรทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆที่มีภารกิจตรงหรือ คล้ายกัน เป็นต้น

ข. ความเห็นของผู้เรียน

1) ชื่อโครงการของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี และวิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ โครงการฝึกระยะสั้นและจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคยะลา โครงการงานก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ โครงการงานก่อสร้าง วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-โลก ได้แก่ โครงการเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่ม อาชีพและฝึกอบรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ โครงการ ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพในสถาบันปอเนาะ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ โครงการสอนหลักสูตรระยะสั้นกับเด็กยากจนซีซีเอฟ วิทยาลัย เทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน และวิทยาลัยการอาชีพเบตง ได้แก่ โครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น

2) ชื่อวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ได้แก่ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า และช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคยะลา ได้แก่ ช่างก่อสร้าง วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา ได้แก่ ตัดเย็บผ้า สตรี วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-ลก ได้แก่ การเดินสายภายในอาคาร วิทยาลัยการอาชีพสายบุรี ได้แก่ การทำขนมไทย วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี ได้แก่ ช่างปูกระเบื้อง วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ได้แก่ การพับผ้าชั้นหมากที่ใช้ในพิธีของชาวไทยมุสลิม วิทยาลัยการอาชีพรามัน ได้แก่ การทำอาหาร (อาหารและโภชนาการ) วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จักสานจากหญ้าแฝก และวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี ได้แก่ การทำคูกี้เสริมสมุนไพรร เป็นต้นพบว่ามี

3) ระยะเวลาการฝึกอบรม มีระยะเวลาตั้งแต่ 2 วัน 5 วัน 6 วัน 10 วัน 13 วัน และ 15-20 วัน เป็นต้น

4) เหตุผลที่เลือกวิชานี้ ตรงกับความต้องการของชุมชน นำไปใช้กับชีวิตจริง และเพิ่มความรู้ความสามารถ/นำไปประกอบอาชีพได้ทั้งตนเองและสมาชิก เป็นต้น

5) ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้ ต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริงในชีวิตประจำวัน สร้างรายได้ และเพื่อลดรายจ่าย เป็นต้น

6) ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรม ความรู้ความสามารถของวิทยากร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก วัสดุอุปกรณ์เพียงพออยู่ในระดับระยะเวลาอยู่ในระดับน้อยถึงดี ขั้นตอนการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเข้าใจและปฏิบัติได้อยู่ในระดับดี ความสามารถที่ได้รับภายหลังการฝึกอบรมช่วยให้ท่านนำไปเป็นอาชีพได้ อยู่ในระดับปานกลางถึงดี อาชีพที่ท่านได้ทำ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในลักษณะมีรายได้เพิ่มมากกว่าเดือนละ 1,000-2,000 บาท และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับดีถึงดีมาก/ยังไม่ได้ดำเนินการ/ลดรายจ่ายในการซ่อมแซมความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยี การตลาด บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

7) ข้อเสนอแนะ ควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี ที่สามารถใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพได้ การเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น การมีวิทยากรฝึกสอนอาชีพที่หลากหลาย มีการสอนการตลาด และการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ทันสมัยโดยสำรวจจากความต้องการของผู้เรียน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) สภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 13 สถานศึกษา ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิค 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี และวิทยาลัยเทคนิค กาญจนภิเษก ปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษา 2 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา และวิทยาลัย อาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพ มี 6 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพ สายบุรี วิทยาลัยการอาชีพเบตง วิทยาลัยการอาชีพสุไหงโก-ลก และวิทยาลัยการอาชีพรามัน และ วิทยาลัยสารพัดช่าง 2 แห่ง คือวิทยาลัยสารพัดช่างยะลา และวิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส มีการ ดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพทุกสถานศึกษาตามกรอบงบประมาณที่ กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาภายใต้จุดเน้น 6 ข้อ (ศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดน ภาคใต้. 2559) โดยแต่ละสถานศึกษาจะมีข้อมูลของการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของ ตนเองเป็นสำคัญ แม้ว่าจะมีชื่อแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัย สารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ โดยความสำคัญของการฝึกอบรมจะเน้นไปที่การพัฒนาอาชีพ อย่างเห็นได้ชัดกับกลุ่มที่มีทั้งประชาชนและสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนา สถาบันการศึกษาปอเนาะ และมีศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพที่แต่ละสถานศึกษาต้องจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ ห่างไกล แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่การจัดการศึกษาด้านอาชีพที่จัดลงไปให้กับเยาวชนในสถานศึกษา เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันการศึกษาปอเนาะจึงเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพเพิ่มเข้าไป จากการเรียนศาสนาและสามัญ ส่วนการจัดอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ห่างไกลมีศูนย์ฝึกอบรม วิชาชีพเป็นด่านหน้าในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยสถานศึกษามีการดำเนินการโดย มีกระบวนการที่ใช้การประกันคุณภาพ (ความตระหนัก ความพยายาม ความสำเร็จ) ที่ประกอบไป ด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และสรุปผล/กำหนด มาตรฐาน (Action) ในรอบถัดไป มีการสรุปรายงานเพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการดำเนินการทั้งใน แ่งการจัดงบประมาณและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนใต้ (ศพต.) ที่เป็นหน่วยงานระดับสำนักที่ดูแล/จัดทำแผนยุทธศาสตร์จากนโยบายที่ กำหนดมาในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับรัฐบาล ระดับกระทรวงศึกษาธิการ และระดับสำนักงานกรรมการ การอาชีวศึกษา มีการกำกับติดตามประเมินผลโดยให้แต่ละสถานศึกษารายงานในทุกวันที่ 25 ของ เดือน จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอในการจัดทำ/ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ใน รอบถัดไป ซึ่งก็คือการให้คำตอบและให้ข้อมูลกับนโยบายทั้งในภาพรวมและรายกิจกรรมภายใน

นโยบายในแต่ละประเด็น โดยข้อเสนอแนะของการนำไปสู่การปฏิบัติยังมีในด้านความพอเพียงและ
 ทันเวลาของการจัดสรรงบประมาณ รูปแบบการจัดสรรงบประมาณแทนที่จะเป็นรายไตรมาสที่ไม่ทัน
 ต่อการวางแผนและนำสู่การปฏิบัติ การแจ้งวงเงินให้ล่วงหน้า และระบบการติดตามนิเทศที่ยังต้อง
 ปรับปรุงให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลสภาพและ
 ปัญหาของสถานศึกษาในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในภาพรวมๆได้

การพิจารณาในด้านการดำเนินการใน 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการใน
 พื้นที่ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่คือประเด็นหลักที่ต้องคำนึงถึง การประสานงานผู้นำชุมชนในพื้นที่
 เป็นเรื่องที่สำคัญ การมีอาชีพและมีงานทำจะลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ได้ การประสานความ
 ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการฝึกอบรมวิชาชีพ การใช้บุคลากรจากท้องถิ่นที่มีความ
 เชี่ยวชาญที่มาจากที่อื่นและจากในพื้นที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรสถานศึกษาเองที่ต้องมีภาระ
 นอกจากการสอนปกติและการฝึกอาชีพในเวลาเดียวกัน การใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติการนอกพื้นที่ การ
 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการในสถานศึกษาต้องมีทีมงานที่เข้าใจนโยบาย
 เป็นเบื้องต้นก่อน สำหรับในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติต้องมีการจัดการด้านเครือข่ายในพื้นที่ทั้งใน
 ด้านสถานที่ วิทยากรท้องถิ่น ผู้นำ ความปลอดภัยในการออกพื้นที่จากความไม่สงบ การใช้ภาษาเพื่อ
 การสื่อสารที่จะโยงไปถึงวัฒนธรรม การเป็นอยู่ประจำวันของประชาชนในพื้นที่ที่ผู้บริหารของ
 สถานศึกษาโดยเฉพาะต้องให้ความสำคัญและจัดสรรทรัพยากร เผื่อระวัง กำกับดูแล ประสานงาน
 อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของแผนงานโครงการและกิจกรรม
 ของสถานศึกษาในรูปแบบปฏิบัติการประจำปี การใช้เครือข่ายเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งใน
 พื้นที่ในการบริหารจัดการ เป็นต้น

2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ต้องเป็นวิชาชีพที่เป็นเกิดประโยชน์ให้กับผู้เข้ารับการอบรม
 จัดหาวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนต้องมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ที่มีพื้นฐานที่
 หลากหลาย ต้องใช้สื่อการเรียนการสอนเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้งานได้และทันสมัย ในด้านการจัดการ
 เรียนรู้ของผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และต้องเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
 จำนวนผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสตรี เน้นการฝึกปฏิบัติให้มาก ในการจัดการเรียนรู้ที่นำนโยบายไปสู่
 การปฏิบัติ นั้น บุคลากรจากสถานศึกษาต้องมีทักษะในการสอนให้กับผู้ที่มีพื้นฐานหลากหลายแตกต่าง
 กัน ต้องเลือกอาชีพที่ต้องการ การใช้สื่อที่ส่งผลต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นการปฏิบัติที่ต้อง
 ให้มีทักษะ การประเมินผลการสอนจะอยู่ที่ผลงานมากกว่าการทดสอบด้วยแบบทดสอบ มีโครงการที่
 เป็นตัวอย่างนอกเหนือจากการฝึกอบรมแล้ว ยังให้มีความรู้วิชาชีพเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งข้อมูล
 จากพื้นที่ยืนยันได้ว่ามีประชาชนแถบชายแดนได้เดินทางไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านอย่าง
 ตลอดเวลา และความต้องการจะเป็นการไปทำงานในร้านอาหาร ที่ต้องการตั้งแต่งานล้างจาน ไป
 จนถึงเป็นผู้ทำอาหาร ซึ่งการฝึกอบรมวิชาชีพนั้นจะมีลักษณะเป็นการทำอาหารไทย การเสริมสวย ซึ่ง

ถ้ามีวุฒิปัตรและทักษะฝีมือในแถวหน้าได้ จะมีโอกาสและได้ทำงานในประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างถูกกฎหมาย เนื่องจากมีความรู้ทักษะที่เป็นที่ต้องการ อย่างไรก็ตามการพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพที่สามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะ สอนผู้เรียนที่มีพื้นฐานที่หลากหลาย การใช้สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการให้กับผู้เข้ารับการอบรมจะยังเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง เป็นต้น และ

3) ด้านการนำไปใช้ สถานศึกษาต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรในขั้นตอนการปฏิบัติที่ครอบคลุมกระบวนการประกันคุณภาพที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัด และต้องประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กรและสังคมจากการฝึก การปฏิบัติงานที่เป็นขั้นตอน ซึ่งจะทำให้เห็นนโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่มีต่อสังคมท้องถิ่นภาคใต้ประสบความสำเร็จได้ตามความเห็นของบรรยง พงษ์พานิช (2550) ได้ ในประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ประโยชน์ที่จะเกิดจากงานอาชีพที่ต้องมีรายได้ ลดรายจ่าย ตรงกับความต้องการของพื้นที่ ซึ่งจะมีผู้เรียนคือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยตรง หากไม่ตรงกับความต้องการแล้วนั้นนโยบายที่ออกไปก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่เป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมคือกรณีมีหลาย ๆ หน่วยงานเข้าไปสอนอาชีพในพื้นที่เดียวกันที่หลากหลายอาชีพ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้มาต่อยอดจนเกิดความยั่งยืนได้ จำเป็นต้องมีการบูรณาการภารกิจร่วมกัน ซึ่งนโยบายต้องกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการฝึกอาชีพต้องมีความเชื่อมโยงในลักษณะสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพมากกว่าที่จะมีหลากหลายอาชีพหลงไปในพื้นที่แต่ไม่เกิดความต่อเนื่องหรือต่อยอดของผู้เข้ารับการอบรม และที่สำคัญการอบรมในระยะถัดไปเพื่อสร้างความเข้มแข็งก็เป็นประเด็นสำคัญเช่นกัน เนื่องจากในความสำเร็จของอาชีพนั้นหากมีจำนวนมาก เช่น ทำอาหารหรือจัดทำผลิตภัณฑ์จำหน่าย แต่ไม่มีตลาดรองรับ สุดท้ายอาชีพนั้นก็เลยไม่เกิดความยั่งยืน นโยบายต้องมีระยะต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการครบวงจรคือมีรายได้ในที่สุดให้กับผู้เรียน และต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดหรือแหล่งงานที่จะมีในพื้นที่เป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามหากต้องฝึกอบรมให้กับผู้เรียนเพื่อออกไปทำงานนอกพื้นที่จะเป็นโจทย์ที่ต้องพิจารณาต่อในเชิงนโยบายว่าจะต้องมีกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติต่อไป การนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล การสร้างโอกาสให้กับผู้เรียนอย่างตลอดเวลา จึงเป็นข้อสังเกตที่ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องให้ได้

4) ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีความเหมาะสมที่ต้องมีการประเมินในประเด็นการสร้างงาน สร้างอาชีพเพื่อที่จะได้ข้อมูลกลับไปกำหนดนโยบายในรอบถัดไป ที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการในพื้นที่เชิงบูรณาการจะสร้างความยั่งยืนต่อการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นตัวแบบกระบวนการที่มุ่งเน้นกระบวนการทางการเมืองที่ต้องมีกระบวนการได้แก่ การระบุปัญหา การ

กำหนดข้อเสนอนโยบาย การอนุมัติให้ความเห็นชอบนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลตามนโยบายสู่ศักดิ์ ชะมรรมย์ ซึ่งต้องมีการกระจายนโยบายไปยังส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างครอบคลุม และที่สำคัญที่สุดการติดตามประเมินผลโครงการต้องมีรูปแบบที่ชัดเจนและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุด อย่างไรก็ตามการพัฒนากลุ่มอาชีพต้องมีการรวมกลุ่มแบ่งปันผลประโยชน์ ตามความเห็นของกรรมการ ท่ามา นั้นยังไม่มีในการเก็บข้อมูล แต่มีความเห็นให้มีการรวมกลุ่มซึ่งจะต้องมีการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะต้องนำไปกำหนดไว้เป็นนโยบายซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางกว้าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ไว้เพื่อให้สถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในเชิงนโยบายได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติได้ จากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน ได้กำหนดนโยบายให้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา โดยต้องถ่ายทอดวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และวิถีคิดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยเฉพาะเยาวชนในพื้นที่เพราะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสถูกชักชวนให้ไปก่อเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสมได้ วัตถุประสงค์ของนโยบายในสามจังหวัดจึงให้ความสำคัญไปที่การให้ประชาชน เยาวชนในพื้นที่ได้มีทักษะวิชาชีพ เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ความเป็นอยู่และมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น พัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพและความปลอดภัย ความเป็นเลิศเฉพาะทาง มีความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและระหว่างประเทศในการพัฒนาอาชีพ และสร้างโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพในระดับที่สูงขึ้นให้กับเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ประเมินตามผลการเก็บข้อมูล สามารถสรุปได้ว่าในประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพ ความปลอดภัย ความเป็นเลิศเฉพาะทาง มีความร่วมมือในการพัฒนาอาชีพนั้นในการดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันถือว่ามีความสำเร็จของนโยบายเนื่องจากไม่มีเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา สถานศึกษามีโครงการฝึกอาชีพที่แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นเลิศ มีการฝึกอบรมที่สร้างอาชีพเพื่อไปทำงานต่างประเทศได้ แต่ที่ยังไม่มีข้อมูลสนับสนุนชัดเจนคือการสร้างงาน สร้างรายได้ที่จะต้องแสดงข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยเสนอให้ใช้เกณฑ์ จปฐ. (ความจำเป็นพื้นฐาน) มาใช้ตรวจสอบว่าผลการฝึกอาชีพเหล่านั้นทำให้มีอาชีพที่สร้างงานสร้างรายได้ต่อหัวต่อคนหรือต่อครอบครัวที่เท่าของเกณฑ์ จปฐ. (ความจำเป็นพื้นฐาน) ส่วนการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนสายอาชีพนั้นถือว่าประสบความสำเร็จเนื่องจากมีข้อมูลสนับสนุนว่ามีการเพิ่มขึ้นของปริมาณผู้เรียน ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอาชีพยังมีเฉพาะที่เป็นฝึกอบรมประชาชนชาวไทยไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังไม่ข้อมูลสนับสนุนในการจัดการฝึกอบรมที่เป็นหลักสูตรร่วมกันระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนั้นเมื่อประเมินนโยบายจากวัตถุประสงค์ถือว่ามีความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง มีข้อมูลสนับสนุนจากการวิจัยในอาชีพที่ผู้เรียนได้ให้ความเห็นไว้มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับที่ดีทีเดียว แต่เมื่อลงไปรายละเอียดในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ ระยะเวลาการฝึกอบรม ความสามารถหลังการฝึกอบรมในการนำไปประกอบอาชีพยังมีข้อมูลในระดับปานกลางอยู่ และความต้องการที่

สำคัญที่สุดคือการจัดทุนให้ภายหลังการฝึก รวมไปถึงการให้ความรู้ต่อเนื่องยังไปเรื่องที่สำคัญจำเป็นตามด้วยเทคโนโลยี บรรจุภัณฑ์ การตลาด การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งนอกเหนือจากการฝึกอบรมวิชาชีพที่เป็นอยู่ ซึ่งในรอบถัดไปของแผนยุทธศาสตร์ที่จะนํานโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นจะต้องนำมาทบทวนได้ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรปรับปรุงรูปแบบการนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ส่งมาจากระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในรูปของแผนยุทธศาสตร์มีโครงสร้างที่รับผิดชอบเป็นชั้น ๆ และมีการติดตามประเมินผลโดยหน่วยงานที่ชัดเจนเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้กับกลุ่มพื้นที่อื่น ๆ ได้ เช่น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ การดำเนินการยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ซึ่งปัจจุบันก็มีการแบ่งพื้นที่ไว้ แต่โครงสร้างยังมีการบริหารส่วนกลาง การบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งการดำเนินการโดยเป็นการบริหารที่เป็นเส้นตรงยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจน เนื่องจากหน่วยงานที่ดำเนินการในเชิงบูรณาการยังไม่ชัดเจน ทำให้การดำเนินการในการบริหารส่วนภูมิภาค และการบริหารส่วนกลางที่อยู่ในภูมิภาคยังไม่สามารถดำเนินการในรูปแบบแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน

1.2 ในขั้นตอนที่ต้องมีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อการจัดและสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ประกอบการได้ด้วยตนเองนั้นคือประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่ยังเป็นประเด็นที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ เพราะข้อมูลที่ยังมีการร้องขอหรือไม่มีข้อมูลสนับสนุนความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้

1.3 การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเพิ่มกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นผู้เรียนที่อยู่ในสถานศึกษาและประชาชนในพื้นที่ด้านการมีวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพและมีรายได้นั้น การบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ยังเป็นข้อคำถามอยู่มาก เพราะในพื้นที่นั้นประชาชนมีเพียงกลุ่มเดียวแต่หน่วยงานที่ส่งโครงการลงไปหากต่างฝ่ายต่างทำ ประชาชนจะไม่สามารถที่จะสร้างความเข้มแข็งในอาชีพเพื่อการต่อยอดและสร้างงานสร้างรายได้อย่างแน่นอน ดังนั้นในเชิงนโยบายต้องให้มีการบูรณาการภารกิจร่วมกันโดยมีการประสานงาน การจัดสรรงบประมาณผ่านนโยบายที่ต้องสานพลังในอาชีพให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนให้ได้

1.4 การติดตามประเมินผลโครงการเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย

สาธารณะในรอบถัดไปมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งยังต้องเป็นเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่ฝักอาชีพ และสะท้อนให้เห็นว่าในยุทธศาสตร์ที่เป็นการส่งผ่านนโยบายลงไปในนั้น นอกเหนือจากการฝักอาชีพแล้ว นโยบายอื่น ๆ ที่ลงไปมีความจำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลโครงการที่มีตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจตรงกันหรือคล้ายกัน และที่สำคัญคือความจำเป็นในการฝักอบรมมีหลายระยะ สุดท้ายคือการสร้างงานและสร้างรายได้ นั่นคือคำตอบสุดท้ายของนโยบาย การติดตามประเมินผลจึงเป็นการประเมินผลกระทบไปอีกระยะหนึ่งว่ามีการสร้างงาน สร้างรายได้จริงหรือไม่อย่างไร และหากยังไม่ถึงจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการหรือกำหนดนโยบายใหม่ ๆ อย่างไม่

1.5 ตัวอย่างความสำเร็จในพื้นที่เป็นการเริ่มต้นจากบริบท ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้นในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ โครงสร้างของการได้มาซึ่งนโยบายต้องมีกรอบที่ไม่แตกต่างจากที่มีการดำเนินการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การสำรวจความต้องการ การจัดหาวิทยากรท้องถิ่นและมืออาชีพ การฝักอบรมเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม และอาชีพที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น การสื่อสาร ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและทันเวลา

1.6 การฝักอาชีพนั้นจากข้อมูลที่ได้จะเป็นการฝักอบรมให้กับรายบุคคล และกลุ่มอาชีพ ซึ่งการสร้างกลุ่มอาชีพนั้นจะเชื่อมโยงกับฐานอาชีพที่มีอยู่เดิม หรือ สร้างอาชีพใหม่นั้น จะเป็นโจทย์ที่สำคัญและจำเป็นนอกเหนือจากการได้ข้อมูลจากการสำรวจซึ่งอาจจะเป็นความเห็นของบุคคลในพื้นที่ซึ่งจะมีกรอบที่มองจากประสบการณ์ของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันอาชีพในอนาคตหรืออาชีพในพื้นที่อื่นประสบความสำเร็จ หรือ อาชีพที่จะสร้างรายได้ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล รายครอบครัว โดยเฉพาะรายกลุ่มนั้น จะมีความซับซ้อนในการบริหารจัดการกลุ่มมากกว่า จะต้องมีความรู้หรือประธานกลุ่ม มีทุน มีการตลาด มีนวัตกรรมใหม่ในการผลิตหรือบริการ ซึ่งจะได้ผู้กำกับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของผู้ที่ให้ข้อมูล แต่จะเป็นมุมมองจากสถานศึกษาที่มีความคล่องตัวหรือมีโอกาสที่จะนำการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยีเข้ามาในพื้นที่อย่างไม่ขัดต่อวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายต่อการเป็นไปของการจัดการอาชีวศึกษาในพื้นที่ ซึ่งรวมไปถึงพื้นที่อื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

1.7 การดำเนินการใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำไปใช้ที่นำมาเป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้คำตอบมาในระดับหนึ่ง ซึ่งในการกำหนดนโยบายนั้นจะมีตัวแบบในการกำหนดนโยบาย เช่น ตัวแบบสถาบัน ตัวแบบกระบวนการ ตัวแบบกลุ่ม ตัวแบบผู้นำ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบส่วนเพิ่ม ตัวแบบทฤษฎีเกม และตัวแบบ

ระบบนั้น เป็นกรอบที่จะนำมาใช้ในการกำหนดนโยบาย จำเป็นต้องใช้ตัวแบบใดในพื้นที่ ในความเห็นผู้วิจัยนั้นเห็นว่าสามารถนำตัวแบบมาใช้ในแบบผสมผสาน ซึ่งจะออกมาอย่างไรมัน ข้อมูลจากพื้นที่จะเป็นตัวกำหนด แต่ในขณะเดียวกันสถานศึกษาเองเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ก็ต้องนำไปกำหนดเป็นนโยบายในระดับสถานศึกษาซึ่งจะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าในระดับบน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวแบบนโยบายที่ได้กล่าวมาแล้วอย่างถ่องแท้ให้ได้ เพราะการนำไปสู่การปฏิบัติในบางเรื่องนั้น นโยบายระดับบนจะยังไม่ชัดเจนเท่ากับนโยบายระดับสถานศึกษาซึ่งเป็นระดับสุดท้ายก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในเชิงนโยบายจากระดับบนได้

1.8 ในตัวผู้เรียนที่ประกอบไปด้วยเยาวชนในระบบการศึกษา เยาวชนนอกระบบการศึกษา และประชาชนในพื้นที่ ความต้องการในการฝึกอาชีพมีความแตกต่างกัน การศึกษาให้กับเยาวชนในระบบการศึกษาเพื่อให้มีพื้นฐานในการเลือกอาชีพที่ตนคาดว่าจะถนัดในอนาคต เยาวชนนอกระบบการศึกษาเพื่อให้ได้มีการเรียนรู้ด้านอาชีพและศึกษาในเชิงลึกเพื่อการมีอาชีพและมีงานทำทั้งในด้านอาชีพการผลิตสินค้าหรือการบริการ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่จะมีทั้งเป็นการสร้างงานต่อยอดงานเดิม เปลี่ยนงานใหม่ ซึ่งเป็นโจทย์ที่แตกต่างกัน สถานศึกษาต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือกระบวนการในการจัดการอาชีวศึกษาในพื้นที่จากลักษณะของผู้เรียนนอกเหนือจากสิ่งที่เป็นความเป็นเลิศของสถานศึกษาในอาชีพนั่น ๆ ดังนั้นจึงเป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญเพิ่มเติมถึงวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาที่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในทุกฝ่ายทุกระดับ การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้เรียนได้ทราบทิศทางการฝึกอาชีพว่าเป้าหมายสุดท้ายของการฝึกอาชีพคืออะไรและมีความสำคัญต่อผู้เรียนในแต่ละกลุ่มอย่างไรให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการฝึกอบรมวิชาชีพที่สร้างงานสร้างรายได้ในลักษณะการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในพื้นที่อย่างยั่งยืนทั้งในรูปแบบครอบครัว กลุ่มบุคคล หรือ กลุ่มอาชีพเพื่อนำมากำหนดนโยบายในระยะถัดไป

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการฝึกอาชีพระหว่างประเทศในพื้นที่ชายแดนที่จะให้มีการสร้างงาน สร้างรายได้ในงานอาชีพที่เอื้อระหว่างกันของประเทศในกลุ่มอาเซียน กับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. *พหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ : กรณีศึกษาปอเนาะ*. กรุงเทพฯ : ศรีบุรณคอมพิวเตอร์การพิมพ์, 2549.
 สรุศักดิ์ ชะมารัมย์. *แนวความคิด ตัวแบบ และทฤษฎีนโยบายสาธารณะ* (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., ม.ป.ป.).

บทความวารสาร

สุมาวดี พวงจันทร์ และคณะ. “การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้.” *Academic Services Journal Prince of Songkla University* Vol. 26 No. 2. (May-Aug 2015)

รายงานการวิจัย

บรรยง ฟารุ่งสาธ . “การวิจัยนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2540 – 2550” *รายงานการวิจัย* ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2550.
 บุญรุ่ง โนใจ และ วีระกุล ชายผา. “รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น.” *บทคัดย่อ. วารสารวิจัย มข. มส. (บศ.) 2 (3) (กันยายน-ธันวาคม 2557) : 14.*

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรรณิการ์ ท่ามา. “แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านห้วย ตำบลบ้านห้วย อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”
https://cscd.kku.ac.th/2016/uploads/proceeding/070714_142448.pdf
 (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).
 สุรัชย์ เจนประโคน. “นโยบาย 2552.” <http://surachaichenprakhon.blogspot.com/2009/02/policy.html>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ. “หน่วยที่ 1 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผน.”

<http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/หน่วยที่%201.pdf>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. “แผนปฏิบัติราชการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 ของสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร).”

<http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/43980-6430.pdf>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560).

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. “การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคน

อาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 - 2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.” <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>.

(สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560).

ภาคผนวก

ชุดที่

**แบบสัมภาษณ์งานศึกษา “ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา
เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”**

ชื่อสถานศึกษา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์งานศึกษา “ความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน 1 คน และผู้เรียนในอาชีพที่สอน 1 คน จากการปฏิบัติและผลที่ได้จากการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับผู้เรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559) ดังนี้

ตอนที่ 1 สำหรับหัวหน้างานวางแผนและงบประมาณ

1.1 โครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพที่มีการดำเนินการของท่านที่ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ (ตอบได้หลายโครงการ และหากข้อไม่ถูกต้องสามารถแก้ไขได้) ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐

- 1) ☐ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 2) ☐ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพในสถาบันการศึกษาปอเนาะ
- 3) ☐ โครงการเพิ่มคุณวุฒิเพื่อการทำงานต่างประเทศ
- 4) ☐ โครงการฝึกอาชีพศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ
- 5) ☐ โครงการ.....
- 6) ☐ โครงการ.....
- 7) ☐ โครงการ.....
- 8) ☐ โครงการ.....
- 9) ☐ โครงการ.....
- 10) ☐ โครงการ.....

1.2 ในการดำเนินการโครงการดังกล่าวได้มีการกำหนดความต้องการของโครงการว่าจะฝึกอาชีพอะไร อย่างไหนั้น สถานศึกษาได้มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ในแต่ละปีงบประมาณมีการติดตามผลการดำเนินการโครงการและรายงานให้กับต้นสังกัดอย่างไร และข้อมูลที่ได้ถูกนำมาทบทวนเพื่อจัดทำโครงการในรอบปีงบประมาณถัดไปหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในส่วนของงานวางแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินการโครงการฝึกอาชีพในปีงบประมาณถัดไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 สำหรับหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอน วิชาชีพให้กับนักศึกษาและประชาชนในชุมชน

2.1 สภาพการดำเนินงาน ความคาดหวัง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาอาชีพใน 3 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ (บุคลากร- ครูผู้สอน วิทยากรท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ ผู้เข้าอบรม/งบประมาณ/วัสดุฝึก/เครื่องมืออุปกรณ์/การประชาสัมพันธ์/การประสานงานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน/เครือข่ายการจัดการ/การจัดการอื่นๆ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ (พื้นฐานผู้เรียน/วิธีการฝึกอบรม/สื่อและการใช้สื่อ/การวัดและประเมินผลสมรรถนะวิชาชีพที่คาดหวังและผลที่ได้ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

2.1.3 ด้านการนำไปใช้ (การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปแผนงานโครงการ ได้แก่ การประชุมชี้แจงจากส่วนกลาง การสร้างความเข้าใจในระดับสถานศึกษา การนำไปสู่การปฏิบัติ การจัดเก็บข้อมูลระหว่างทาง การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินโครงการ และการสรุปรายงาน ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในส่วนของหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนเพื่อการดำเนินการโครงการฝึกอบรมอาชีพในปีงบประมาณถัดไป

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 โครงการที่ท่านคิดว่าได้มีการดำเนินการจนเป็นเลิศหรือเป็นตัวอย่างได้ ได้แก่

1) ชื่อโครงการ..... (ขอความ
อนุเคราะห์ข้อมูลสรุปโครงการแนบประกอบ)

3.2 โครงการดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้าง
งาน สร้างอาชีพอย่างไรบ้าง (ผลที่เกิดขึ้นต่อความต้องการด้านนโยบาย ได้แก่ ความพึงพอใจของ
ผู้เข้าร่วมโครงการ การมีรายได้และจำนวนรายได้ที่เกิดขึ้น จำนวนอาชีพที่ได้มีการฝึกอบรมไปในรอบ
ปีงบประมาณ จำนวนอาชีพที่ได้มีการดำเนินการต่อเนื่องจนมีรายได้ การแก้ปัญหาความยากจนอย่าง
ยั่งยืน การเพิ่มปริมาณผู้เรียน ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ความเหมาะสมของนโยบายที่ถูกนำมาจัดทำเป็นโครงการ ต้องปรับปรุง หรือ แก้ไข
หรือไม่/ หรือ ยังคงไว้ /หรือ มีนโยบายหรือโครงการใหม่ๆ ที่ควรจะมีอะไรบ้าง ที่จะทำให้การสร้าง
งาน สร้างอาชีพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่ความยั่งยืนได้ /ตลอดทั้งจำนวนครั้งและวิธีการ
ทบทวนยุทธศาสตร์เพื่อนำไปกำหนดนโยบายในครั้งต่อไปจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มีกี่หน่วยงาน
อะไรบ้าง) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร / และรูปแบบการกำหนดนโยบายที่เป็นอยู่อย่างไร
บ้าง /ต้องปรับปรุงหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในส่วนของหัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน/ครูผู้สอนเพื่อการ
ดำเนินการโครงการฝึกอาชีพในปีงบประมาณถัดไป

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 สำหรับผู้เรียน

4.1 ชื่อโครงการที่เข้าฝึกอบรม.....

4.2 ชื่อวิชาชีพที่อบรม.....

4.3 ระยะเวลา.....วัน

4.4 เหตุผลที่ท่านเลือกเรียนรายวิชาชีพนี้

.....

.....

4.5 ความคาดหวังที่ต้องการในการเรียนวิชาชีพนี้

.....

.....

.....

4.6 ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการฝึกอบรมให้อยู่ในระดับใดบ้าง (ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ปรับปรุง พร้อมคำอธิบายประกอบสั้นๆ)

(1) ความรู้ความสามารถของวิทยากร

(2) วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ.....

(3) ระยะเวลา.....

(4) ขั้นตอนการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเข้าใจและปฏิบัติได้

.....

(5) ความสามารถที่ได้รับภายหลังการฝึกอบรมช่วยให้ท่านนำไปเป็นอาชีพได้

.....

(6) อาชีพที่ท่านได้ไปทำ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น (เฉลี่ยต่อเดือน หรือ ตามฤดูกาล หรือ ลดรายจ่าย)

☐ น้อยกว่าเดือนละ 1,000 บาท

☐ มากกว่า 1,000 – 2,000 บาท

☐ อื่นๆ (ระบุ)

.....

(7) ความพึงพอใจในภาพรวม (ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ปรับปรุง)

.....

(8) ความต้องการเพิ่มเติม (เพิ่มเติมรายละเอียดที่ต้องการ)

(8.1) ความรู้

(8.2) ทูน

(8.3) เทคโนโลยี

(8.4) บรรจุภัณฑ์.....

(8.5) การตลาด.....

(8,6) บัญชีครัวเรือน

(8.7) อื่นๆ (ถ้ามี).....

4.7 ข้อเสนอแนะในการจัดฝึกอบรมครั้งต่อไป

.....

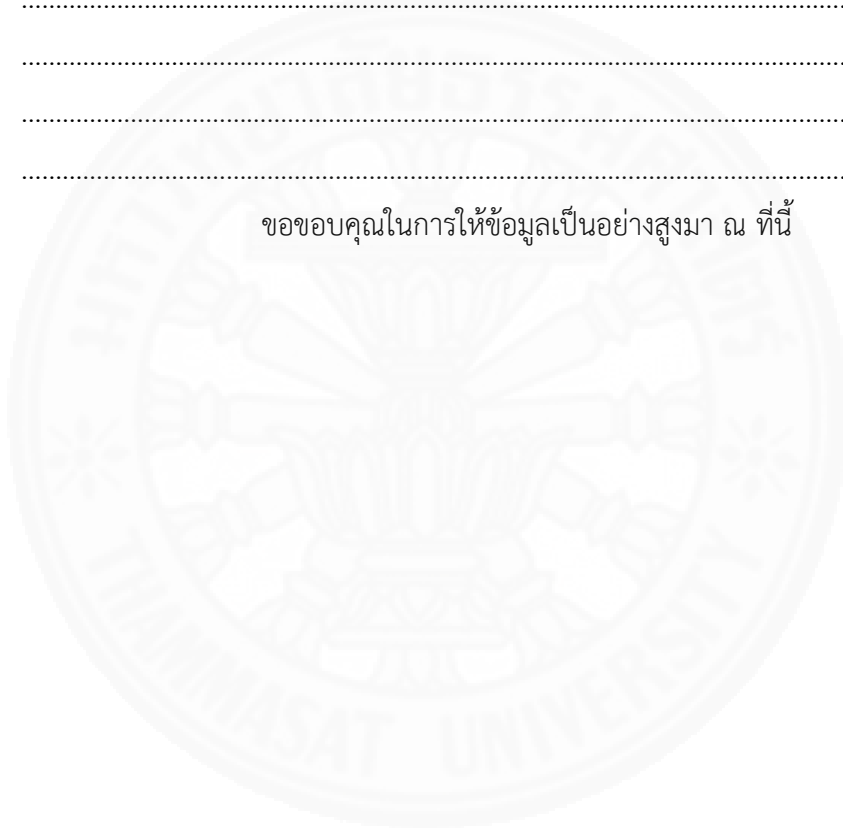
.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการให้ข้อมูลเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นางสาวพัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์ทำงาน

ฝ่ายประสานงานภาครัฐ
บริษัท ไทย เอ็ดดูเทค เทคโนโลยี จำกัด
บริษัท ซิโนไทยอินโนเวชั่น จำกัด
บริษัท ครีเอทีฟ เอ็ดดูเคชั่น เทคโนโลยี จำกัด